

KURIER POZNAŃSKI

wychodzi 2 x dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marian Chełmickowski
Za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr. 171

Wydanie P

Poznań, piątek dnia 16 kwietnia 1937

Rok 32

Poznań, 15 kwietnia.

O województwo wielkopolskie

Kiedy kongres wiedeński w r. 1815 przeprowadził nowy, przez sto lat z górą trwać mający podział ziem polskich między zaborców, Wielkopolska uległa również rozdzieleniu terytorialnemu: jej część zachodnia znalazła się pod panowaniem pruskim, wschodnia pod rosyjskim.

Część pruska nosiła początkowo miano Wielkiego Księstwa Poznańskiego, potem zdegradowano ją do roli „provincji poznańskiej” (Provinz Posen), jednej z kilkunastu prowincyj, na jakie Hohenzollernowie podzielili swą monarchię, zrodzoną na piaskach brandenburskich i powiększoną później przez zabory i grabież cudzych terytoriów. Dla ścisłości dodać należy, że w skład prowincji poznańskiej nie wszedł północny cypel ziem wielkopolskich (głównie dawny powiat walecki), który przyłączono do prowincji zachodnio-pruskiej, natomiast wcielono do „Provinz Posen” część Kujaw i Ziemi Wieluńskiej.

Rosyjska część Wielkopolski — a mamy tu na myśli Wielkopolskę w ścisłym tego słowa znaczeniu — przechodziła, jeśli chodzi o podział administracyjny, różne koleje. Przez ostatnich lat kilkadziesiąt przed wskrzeszeniem państwa polskiego wchodziła ona w całości w skład gubernii kaliskiej, obejmującej zresztą także część ziem, które do Wielkopolski właściwej nie należały.

Po wojnie światowej ziemie wielkopolskie, — pozbawione niestety swych zachodnich i północnych krańców, które pozostały przy Rzeszy Niemieckiej — znalazły się znów pod wspólnym dachem odrodzonego państwa, ale ich rozdzielenie administracyjne nie od razu dało się usunąć; stały się temu na przeszkodzie względy natury praktycznej, różnice, wywołane przez długotrwałą niewolę i niełatwe do zatarcia. Dopiero obecnie unifikacja administracyjna staje się faktem; znikają w ten sposób ostatnie pozostałości niewoli. Prośba utraci ostatecznie charakter rzeki granicznej. Ale w związku z tym nasuwa się zagadnienie: czy obecne województwo poznańskie, powiększone o cztery powiaty wschodnie, ma nadal zachować swą teraźniejszą nazwę? Naszym zdaniem nie; nazwa jego winna brzmieć tak, jak nakazuje zarówno tradycja historyczna, jak głos uczucia, — winna ona brzmieć: województwo wielkopolskie.

Rzucmy okiem nieco wstecz. Województwo poznańskie w obecnej swej postaci nie pokrywa się wcale z województwem tej nazwy, istniejącym przed rozbiorem Rzeczypospolitej, którego granica nie sięgała tak daleko na wschód, jak obecnie, i którego obszar stanowił niespełna połowę całego terytorium Wielkopolski. W cza-

Nieprawdopodobne wieści z Hiszpanii

„Daily Telegraph” twierdzi, że przygotowuje się zamach stanu przeciw obu walczącym rządóm — Głód w Bilbao i rozruchy w Barcelonie

London. (PAT). „Daily Telegraph” zamieszcza dziś wiadomość o przygotowanym jakoby w Hiszpanii zamachu stanu dla przywrócenia pokoju wewnętrznego przez usunięcie obu walczących rządów i stworzenie neutralnej dyktatury wojskowej, która przyniosłaby uspokojenie w kraju.

Dziennik wymienia osobę gen. Miaja, przewodniczącego Rady Obrony Madrytu, jako tego, który stanąć miałby na czele nowego ruchu i nowego rządu. Zdaniem pisma, plan ten projektowany przez grupę neutralnych polityków hiszpańskich oraz niektóre wpływowość koła międzynarodowe, jest poważnie przygotowywany, a po obu walczących stronach czynione są sondowania opinii wśród czynników wojskowych.

Wedle tego planu wyżsi dowódcy wojskowi obu stron mieliby odmówić dalszego prowadzenia wojny domowej i zmusić polityków do rozpoczęcia rokowań pokojowych. Głównymi zasadami planu są:

- 1) ustąpienie gen. Franco,
- 2) ustąpienie premiera Caballero,
- 3) utworzenie apolitycznego rządu celem przywrócenia pokoju,
- 4) wycofanie wszystkich obcych oddziałów i doradców.

London. (PAT) „Daily Herald” donosząc o rzekomo przygotowywanym w Hiszpanii zamachu stanu podaje, iż nowy rząd otrzymać miałby nazwę „rządu koncentracji republikańskiej uspokojenia i odbudowy”.

Dziennik zaznacza, iż wielu generałów powstańczych i większość wojsk gen. Franco bardzo chętnie powitałaby taki projekt (?), a żołnierze gen. Miaja pozostaliby mu wierni, ponieważ ma wśród nich duży mir.

Najważniejszym czynnikiem jest tu sam gen. Miaja, który niedawno jeszcze powiedział: „nie jestem politykiem, lecz żołnierzem”. Lojalność jego wobec rządu w Walencji mogłaby, zdaniem dziennika, udaremnić wszelką próbę zamachu. Autorzy planu żywią nadzieję, iż przekonają generała.

Paryż. (Tel. wł.) Według doniesień agencji Radio w Bilbao panuje głód. Ludność jest bliska rozpacz, gdyż od dwunastu dni władcy bolszewicy nie wydawali żywności. Wreszcie dopiero w środę wydzielono każdemu pół kila makaronu i kilo ryżu.

Jak donoszą z Barcelony, wybuchły tam, zwłaszcza na przedmieściach fabrycznych rozruchy głodowe. Rozruchy te władze trzymają w ścisłej tajemnicy.

London. (Tel. wł.) W związku z blokadą Bilbao angielskie towarzy-

stwa asekuracyjne znacznie podwyższyły stawki ubezpieczeniowe dla angielskich statków żywnościowych, które udają się do Hiszpanii. Obecnie stawka wynosi 3 procent sumy ubezpieczeniowej.

Jak donosi Times, zachodzi obawa, że przedłużanie się blokady może stworzyć poważne trudności dla przemysłu żelaznego i stalowego południowej Walli, który uzależniony jest od dostawy żelaza z Hiszpanii.

Masowe dostawy broni dla „czerwonych”

Rzym. (ATE). Naczelny publicysta „Giornale d'Italia” Gayda ogłasza ściśle dane, dotyczące samolotów, które zostały wysłane do Hiszpanii drogą powietrzną, lub też na wozach ciężarowych. Samoloty, przekazane rządowi walencjickiemu, są pochodzenia francuskiego albo sowieckiego. Jednocześnie dostarcza się silniki i części aparatów.

Gayda podaje, że pomiędzy 15 a 20 marca br. wysłano: 150 części samolotów pochodzenia sowieckiego i 50 samolotów francuskich. W dniu 17 marca wysłano do Hiszpanii 200 silników typów Bloch Caudron i Renault. W końcu marca odeszło do Hiszpanii 17 samolotów sowieckich.

Ponieważ w Madrycie daje się odczuć brak pilotów, z Francji wyjeżdżają w charakterze instruktorów lot-

nicy towarzystwa „Air France”. Komunistyczny radca miejski w Tuluzie Auban, którego łączą bezpośrednie stosunki z min. lotnictwa Cotem, wysłał do Hiszpanii 30 mechaników i 8 pilotów.

W dalszym ciągu „Giornale d'Italia” cytuje dane w sprawie dostawy amunicji i materiału wojennego, która odbywa się bez przerwy, pomimo wejścia w życie postanowień o międzynarodowej kontroli granic hiszpańskich. Gayda oświadcza następnie, że Włochy nie mają zamiaru podejmować jakiegokolwiek akcji na podstawie tych faktów, lecz domagają się ścisłego i lojalnego wykonania polityki nieinterwencji. W przeciwnym bowiem razie obecne bardzo trudne położenie w Europie ulegnie dalszemu zaostrzeniu.

Nota niemiecka do Watykanu

Berlin. (PAT). Notę, którą złożył ambasador niemiecki przy Watykanie w związku z encykliką, określano początkowo w kołach politycznych, jako odpowiedź na encyklikę, choć ta nie była skierowana do rządu Rzeszy, lecz do biskupów niemieckich. Pełny tekst noty nie jest dotychczas znany.

Według wieści półoficjalnych, rząd niemiecki wyraża zdumienie, że Watykan nie tylko krytykuje stosunki wewnętrzne w Rzeszy, lecz ponadto apeluje do światowej opinii publicznej. Apel ten wedle noty ma w pewnej mierze na celu stworzenie ogólnego frontu przeciwniemieckiego. W encyklice o sprawach meksykańskich brak było podobnego apelu do sumienia świata. Watykan przykłada do Niemiec nieodpowiednią miarę demokratyczno - parlamentarną.

Stwierdzając następnie, że ludność niemiecka tylko w jednej trzeciej składa się z katolików, nota przeciwstawia się twierdzeniu o wyniszczaniu religii katolickiej i wylicza fakty, które — zdaniem rządu Rzeszy — dowodzą niesłuszności tych zarzutów, a

mianowicie: zawarcie konkordatu, udzielenie i dotrzymanie daleko idących koncesyj dla Kościoła Katolickiego, walka z bolszewizmem, a wreszcie poparcie finansowe, udzielane przez państwo Kościółowi w rozmiarach „przekraczających zobowiązania prawne”.

Przechodząc do najaktualniejszych punktów sporu, nota wskazuje, iż „obowiązek utrzymania niemieckiej wspólnoty narodowej nie pozwala na to, aby Kościół tworzył państwo w państwie, lub też aby duchowieństwo stanowiło odrębną kastę, poza wspólnotą narodową. Wspólnota ta jest przedmiotem ochrony ustaw niemieckich, które nie mogą dopuścić żadnych odmiennych dążeń. Rzesza musi więc odrzucić wszelkie wtrącanie się w swe życie wewnętrzne”.

W zakończeniu nota oświadcza, że „od przyszłego stanowiska Watykanu i zdolności wczucia się w położenie zależy spokojna współpraca, do której Rzesza Niemiecka tak, jak dawniej, przywiązuje wagę”.

sie tym — jak wiadomo czytelnikom naszym z mapek, jakie zamieściliśmy w wielkanocnym wydaniu „Kuriera Poznańskiego”, — Gniezno, Mogilno, Środa, Września, Krotoszyn łącznie z Kaliszem, Koninem, Pzdrami, Kołem i Turkiem wchodziły w skład województwa kaliskiego, z którego w roku 1768, a więc na krótki czas przed upadkiem państwa, wykrojono osobne województwo gnieźnieńskie. I te trzy właśnie województwa: poznańskie, kaliskie i gnieźnieńskie, stanowiące dawną siedzibę szczepu Polan, twórców państwa polskiego, stanowiły właściwą Wielkopolskę, z wspólnym staro-

stą generalnym ziem wielkopolskich, rezydującym w Poznaniu. Gród Przemysławski stanowił przeto stolicę nadzrędną dla całej Wielkopolski.

Obecnie obszar tych trzech przedrozbiorowych województw wielkopolskich — pomniejszony co prawda o parę powiatów północnych, które odchodziły do Pomorza, i o części, utracone na rzecz Niemiec, — ma ulec zjednoczeniu w granicach jednego województwa. Nie sądzimy, by było rzeczą wskazaną utrzymywać dla niego nazwę województwa poznańskiego, która zanadto przypomina porozbiorowy twór pruski: „Provinz Posen”. Natomiast nazwa:

województwo wielkopolskie bardziej niewątpliwie odpowiada zarówno przesłankom natury historycznej, geopolitycznej i szczepowo-dialektycznej, jak i względem uczuciowym — i dlatego uważamy ją za najodpowiedniejszą.

Pamiętajmy, że już w dzisiejszym podziale administracyjnym nie wszystkie województwa noszą nazwy, urobione od swych stolic. Istnieje przecież województwo pomorskie, a nie toruńskie, poleskie ze stolicą w Brześciu nad Bugiem, wołyńskie ze stolicą w Lucku. Może więc, a nawet powinno istnieć także województwo wielkopolskie ze stolicą w Poznaniu.

Idea „Dietschlandu“ a Niemcy

„Dietschland“, termin w Polsce bardzo mało znany, jest politycznym nowotworem, bardzo podobnym w swej genezie i charakterze do pojęcia współczesnego, któremu na imię Ukraina i Ukraińcy.

„Dietschland“ to naród i państwo przyszłości, to idea, na której rzecz pracują dziś siły polityczne na tyle poważne, że należy się nią poważnie zająć. „Dietschland“ nazywają się przedstawiciele ruchu wielkoholenderskiego, a „Dietschlandem“ ma się nazywać państwo wielkoholenderskie, oczywiście państwo należące na razie do świata idei politycznych.

Mówiąc najogólniej, ruch wielkoholenderski chce zespolic w jedną całość Holendrów belgijskich i francuskich Flamandów, afrykańskich Burów jako część jednej ogólniejszej narodowej tj. „Dietschów“, oraz ewentualnie związać z państwem „Dietschów“ belgijskich Wallonów, Fryzów i Luksemburczyków, oczywiście razem z holendersko-belgijskim światem kolonialnym. Powstałoby w ten sposób pomiędzy Francją, Niemcami i Anglią dość silne państwo, istotnie buforowe, które w swym położeniu miałoby poważną rację bytu.

A teraz przypatrzmy się siłom politycznym pracującym nad zrealizowaniem „Dietschlandu“. Ciekawym w tej mierze informatorem jest książka dra Helmuta Otto (*). Omawia ona flamandzkie i holenderskie ruchy narodowe. W świetle informacji, zawartych w tej bardzo interesującej książce, istotnym motorem ruchu wielkoholenderskiego są flamandzkie ugrupowania narodowe, ściślej mówiąc grupa „Dinaso“. Nazwa ta jest skrótem „Verbond van Dietsch National-solidaristen“. Grupa ta, kierowana przez Joris van Severen, powstała jako produkt przemian z partii kombatanów flamandzkich (Frontpartei) w roku 1931.

„Dinaso“ zorganizowana jest na sposób faszystowski. W skład partii wchodzi nie tylko formacja polityczna, ale także jej związek zawodowy, zdyscyplinowana milicja oraz organizacja młodzieży. Jest to grupa najbardziej, jeśli mowa o nowej idei narodowej, radykalna i maksymalistyczna. Wyższa ona bowiem nie tylko poza granice szczytu flamandzkiego, ale nawet poza granice samego pojęcia „Dietschów“. Ona to właśnie propaguje ideę imperializmu wielkoholenderskiego w kierunku nieprzyjaznym Francji.

Van Severen reprezentuje ideę burgundzką, czyli ideę związania z państwem „Dietschów“ nie tylko walińskiej części Belgii, ale nawet pewnych części północnej Francji. Ruch „Dinaso“ zakrojony jest organizacyjnie nie tylko na Belgię, ale także i na Holandię. Ma on zamiar zdobyć władzę w obu krajach i doprowadzić je do zjednoczenia, będącego podstawą przyszłego państwa „Dietschów“. Sądząc jednak z informacji Otto, realnie wpływy posiada jedynie w Belgii.

Oprócz „Dinaso“ działa w Belgii inna jeszcze flamandzka grupa polityczna, stojąca na stanowisku ideologii „Dietschlandu“. Jest nią „Het Vlaamsch National Verbond“, kierowany przez Staf de Clercq. Grupa ta jest mniej maksymalistycznie nastrojona. Posiada ona pewne wpływy u flamandzkich intelektualistów. Jest ona, co ciekawe, usposobiona proangielsko.

Nietylko jednak Flamandowie są ogarnięci prądem wielkoniderlandzkim. Ulegają mu w pewnej mierze także i Holendrzy. Działają tam w tym kierunku przede wszystkim partie i związki faszystowskie. Jest ich ponad 20. Najsilniejszym z nich jest „National Socialistische Beweging in Nederland“. Partia ta, założona także w roku 1931, doszła pomimo przesładowań do pięćdziesięciu kilku tysięcy członków. Jest ona mniej radykalna, niż jej odpowiedniki w Belgii, odchyła się dość poważnie od narodowo-socjalistycznej partii niemieckiej. Zalicza do swych sympatyków sfery wojskowe i policyjne oraz podobno następczynię tronu Julianę oraz jej dwoje. Partia ta wyraźnie dąży do połączenia się z Flamandczykami wysuwając momenty obrony przed sąsiedami. Utrzymuje ona dobre stosunki z flamandzkim związkiem narodowym Staf de Clercq.

Poza tym, jak już wspominałem,

istnieje i działa na terenie Holandii około dwudziestu partii faszystowskich. Niektóre z nich wzorują się bardzo wydatnie na hitlerowcach.

Autor cytowanej książki przytacza w całości program jednej z tych dwudziestu małych partii narodowo-socjalistycznych, nazywającej się „NSNAP De Binckhorst“. Ciekawym w tym programie jest punkt, dotyczący federacji państw germańskich. Program stoi mianowicie na stanowisku stworzenia Wielkiej Holandii oraz zorganizowania federacji germańskiej. Jako członków tej federacji wymienia program Flamandów, Burów, Niemców, niemieckich Szwajcarów i Skandynawów.

Jak widzimy zatem, siły polityczne, działające na rzecz realizacji „Dietschlandu“, są wprawdzie dopiero w stadium organizacji, ale już przeszły okres akademickich i inteligentnych dyskusyj. Można twierdzić, że są to już realne siły polityczne.

Sporo momentów wskazuje na to, że cały ten ruch jest powiązany z działalnością niemieckiej polityki, ściślej mówiąc z polityką hitlerowców i rasistów. „Dinaso“ przecież jest dalszym etapem rozwojowym nie tylko partii frontu, ale także czerpie swe soki ideowe w obozie wojennych aktywistów flamandzkich, ugrupowania wybitnie proniemieckiego. Poza tym wszystkie te nowe partie i partyki czerpią pełną garścią pomysły polityczne z obozu hitlerowskiego. Najważniejsza jednakże wskazówka niemieckich wpływów leży w politycznych korzyściach, jakie Niemcom idea „Dietschlandu“ może dać.

Najpierw nowy ten ruch polityczny atakuje kilku niemieckich sąsiadów na zachodzie. „Dietschland“ uderza w Belgię, Francję, Anglię oraz częściowo we współczesną Holandię. Wielko-

lenderska względnie burgundzka myśl narodowo-państwowa rewolucjonizuje w swoisty sposób północno-zachodnią niemiecką bramę wypadową.

Oczywiście nie należy zaraz przypuszczać, że aktualne możliwości ruchu Dietschów są zbyt silne i realne. Zbyt dużo na wchodzącym w grę terytorium widać siły wielkich interesów, aby marzenia działaczy wielkoholenderskich łatwo się spełniły. Zarówno Francji, jak też Anglii zależy na utrzymaniu „status quo“ na omawianych terenach. Poza tym istnieje dość dużo trudności wewnętrznych w samym materiale etnicznym, mającym wytworzyć naród „Dietschów“. Wystarczy choćby wspomnieć, że Flamandowie są katolikami, a Holendrzy przeważnie protestantami.

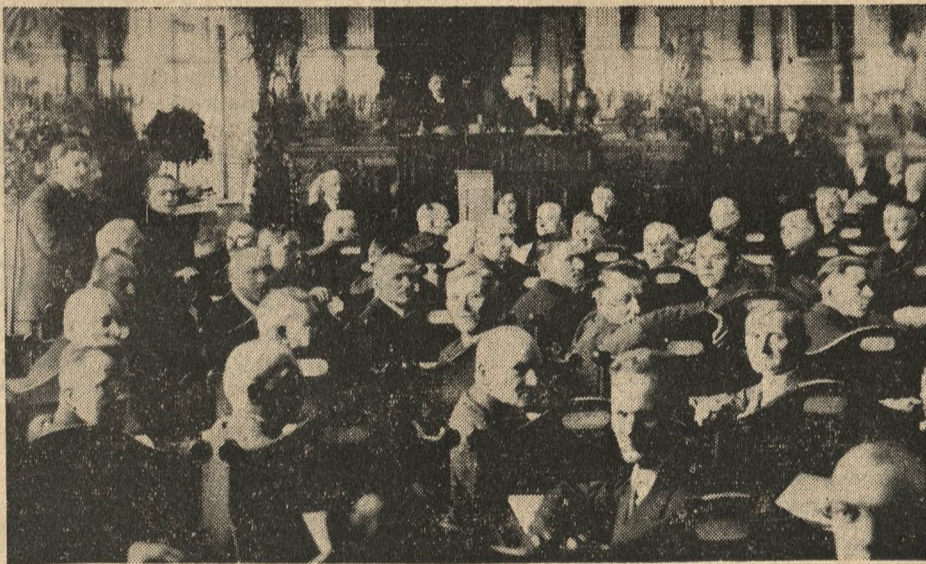
Inna rzecz, że w pewnych okolicznościach i warunkach państwo „Dietschów“ mogłoby liczyć także i na pomoc Anglii. Stałoby się to wtedy, gdyby rozwój wypadków poszedł tak daleko, że państwo „Dietschów“ miałoby poważne szanse realizacji. Wówczas oczywiście lepiej byłoby dla Anglii utworzyć nowe państwo pod swymi własnymi auspicjami.

Nie trzeba w związku z tym zapominać, że Anglia posiada możliwości do pewnego nacisku i pewnej przynęty w postaci południowo-afrykańskich Burów. Na terenie zaś Flamandów już dziś posiada proangielską grupę w postaci partii Staf de Clercq. Najgroźniejsza jest w każdym razie idea „Dietschlandu“ dla Francji.

Mam wrażenie, że od tego, czy i jak się zrealizuje idea „Dietschlandu“, zależy dużo w polityce europejskiej, a także w przyszłości w polityce polskiej.

Dr KAROL STOJANOWSKI

SEJMİK WOJEWÓDZKI W POZNANIU

Sejmik Wojewódzki otwarto dziś w południe.

Niemcy odmawiają Kopernikowi wizy na wystawę paryską!

„Völkischer Beobachter“, oficjalny organ partii narodowo-socjalistycznej uderza na alarm, iż we wznoszonym obecnie pawilonie polskim na wystawie paryskiej Polska „śmie“ w rzędzie figur kilku wielkich postaci z naszej przeszłości umieścić również — Kopernika. Z ironią pisze o tym główny organ hitlerowców, zaopatrując w cudzysłów polską narodowość genialnego syna ziemi pomorskiej.

Ale w danym wypadku mniej jest ważną polemiką o narodowość Kopernika. Sprawa ta, jak wiadomo, zajmowała już sporo uczonych tak po stronie niemieckiej, jak i polskiej nie wyłączając cytowanego przez „Völk. Beobachter“ Jeremiego Wasiułyńskiego, którego na poparcie swej tezy wymienia obecnie niemiecki dziennik.

O wiele ważniejsze są wnioski polityczne, jakie uważa za stosowne wyciągnąć organ hitlerowski z faktu wznoszenia w Paryżu przez Polskę statuy Kopernika. Posuwa się on przy tym do całkiem niedopuszczalnych pretensyj, które interesują już nie tylko organizatorów polskiego działu wystawy, lecz ogół polski w całości.

„W interesie porozumienia polsko-niemieckiego — brzmi mianowicie konkluzja organu niemieckiego — należy tylko sobie życzyć, aby statua Kopernika na polskim

pawilonie wystawy paryskiej zniknęła.“

I dolewając jeszcze oliwy do ognia tej kwestii, dodaje dziennik na uzasadnienie, iż:

„jest niezrozumiałe, co ma mieć Kopernik wspólnego z polską propagandą kulturalną, tylko dzięki temu, że urodził on się w mieście czasowo (! — przyp. Red.) przynależnym do państwa polskiego.“

Pretensje organu niemieckiego muszą być z całej siły odparte, gdyż są one wprost niewiarygodne zarówno w treści, jak w formie.

Jest nie do pomyślenia, aby wzniesienie pomnika jednego z wielkich synów Polski, uczonego światowej sławy i wychowanka Akademii Krakowskiej, podlegało na terenie wystawy światowej — przy tym na ziemi narodu nam zaprzyjaźnionego — cenzurze jednego z uczestników wystawy.

Co się zaś tyczy formy wystąpienia „Völkischer Beobachtera“, to aluzje tego pisma do „czasowego“ charakteru przynależności ziemi rodzinnej Kopernika do macierzy polskiej są wyraźnym kontynuowaniem dawnej melodii polskiego „Saisonstaatu“ co jest sprzeczne z tym, co się oficjalnie głosi w Niemczech i odsłania prawdziwe i niezmiennie oblicze właściwych zamiarów polityki niemieckiej.

BLONDYNKI! JASNE I CIEMNE!

Nadajcie Waszym włosom ów jasny, naturalny złocisty połysk!
STABLOND'u „stoneczne działanie“ rozjaśnia brunatno-blond włosy o 2-4 ODCIENIE.
Utrzymuje jednolity kolor włosów.
Oto nareszcie sposób wydobycia czarującej piękności ze zmatowiałych, brunatno-blond włosów. Specjalny szampoo, działający jak promienne słońce, rozjaśnia ściemniałe blond włosy o 2-4 odcienie, nie tworząc smug, nie wysuszając włosów. Podobnie jak słońce, tak i STABLOND — cudowna kuracja szampoonowa — nadaje włosom ów naturalny, złocisty połysk i promienny blask, a osobie Pani dodaje powabu i piękności. I wreszcie spełniło się życzenie Pani — włosy jej uzyskały ów młodzieńczy, złocisty blask, nie sprawiając wrażenia utlenionych, gdyż tajemny przepis STABLOND'u nie zawiera żadnych środków barwiących ani szkodliwie tleniących. STABLOND chroni naturalne jasno-blond włosy przed ściemnianiem, a zmatowiałym brunatno-blond włosom przywraca czarujące, złociste piękno z okresu dzieciństwa. Utrwala wieczną undulację. Proszę użyć go dziś jeszcze. W razie niezadowolenia zwrot pieniędzy.
nr 40 987

FAKTY I OCENY

Komu działa się krzywda?

Na łamach syjonistycznego „Nowego Dziennika“ pojawił się artykuł, omawiający dzisiejszą sytuację żydowskiej młodzieży akademickiej i jej przyszłości:

„Jest truizmem, że sytuacja młodzieży jest na wskroś tragiczna. Najboleśniej jest oczywiście sytuacja młodzieży akademickiej. Z jednej strony ustawiczne ekcesy połączone z terrorem (? — red. „K. P.“) stworzyły niemożliwe warunki studiowania, z drugiej strony studia nie dają prawie żadnej przyszłości akademikowi żydowskiemu (pewien wyjątek należałoby zrobić dla medycyny). Zupełnie prawie beznadziejna jest sytuacja absolwentów filozofii: szkoły rządowe są dla Żydów zamknięte. Prywatne szkoły żydowskie, borykające się z kolosalnymi trudnościami materialnymi, nie mogą pochłonąć dużego procentu żydowskich nauczycieli.

„Rezultatem tego stanu rzeczy jest sukcesywnie zmniejszanie się liczby studentów Żydów na wydziałach filozoficznych, bo i obecne położenie adwokatury jest nie najlepsze. I tu należy też stwierdzić niezwykle gwałtowny spadek liczby prawników Żydów. Podczas gdy jeszcze 3-4 lata temu na I. roku wydziału prawa Uniw. Jagiellońskiego było kilkuset studentów Żydów, dziś liczba ich sięga zaledwie kilkudziesięciu. Ciężka jest też sytuacja inżynierów Żydów.“

Autor artykułu myli się zupełnie wyraźnie. Zmniejszająca się liczba studentów Żydów nie jest krzywdą dla mniejszości żydowskiej, lecz wyrównaniem niesłychanych stosunków na polskich uczelniach akademickich. Procent studentów żydowskich jest bowiem nieproporcjonalny do ogółu ludności żydowskiej. Lepsza sytuacja materialna pozwala Żydom poświęcać się wyższemu studium i opanowywać zawody wolne z krzywdą dla rdzennych Polaków. Jeżeli dzisiaj stan ten ulega nareszcie pewnym zmianom, to jest to wynikiem długiej systematycznej walki o polskości naszych uniwersytetów, i odpowiada właściwemu układowi sił.

To Polakom działa się krzywda, nie Żydom. I to krzywda we własnym kraju.

Walka o „Führera“

Mowy reprezentantów mniejszości niemieckiej w Senacie odbyły się szerokim echem w prasie niemieckiej zarówno w Niemczech, jak i w Polsce. Ciekawe jest jednak, że radio niemieckie ogłosiło tylko mowę przywódcy „Jungdeutsche Partei“ sen. Wiesnera, natomiast pominięto milczeniem wynurzenia „staroniemca“ sen. Hasbacha, przywódcy „Deutsche Vereinigung“. Również prasa niemiecka dała pierwszeństwo sen. Wiesnerowi.

Na takie wyróżnianie sen. Wiesnera zareagowała prasa socjalistów niemieckich w Polsce oraz organ grupy katolickiej b. senatora Panta „Der Deutsche in Polen“. Do chóru tego przyłącza się obecnie organ Niemieckiego Bloku Ludowego (będącego odpowiednikiem „staroniemieckiej“ „Deutsche Vereinigung“) „Neue Zeit“, który pisze:

„Tylko senator Hasbach z ramienia Rady Niemców w Polsce, za którą stoi 80 procent niemieckich ugrupowań, jest upoważniony do przemawiania w Senacie w obronie całej niemieckiej ludności. Senator Wiesner natomiast może występować wyłącznie w obronie interesów jednego tylko odłamu — „młodoniemców“.

„Nie senator Wiesner — powtarza dobitnie „Neue Zeit“ — lecz senator Hasbach z ramienia Rady Niemców w Polsce jest kierownikiem (Führer) wszystkich Niemców w Polsce.“

Jak widać wśród Niemców w Polsce toczy się walka o „Führera“. Specjalnego posmaku nadaje tej sprawie fakt, że radio niemieckie podlega oficjalnym czynnikom Niemiec, to jest ministrowi propagandy Goebbelsowi.

* Dr Helmut Otto: „Die flämischen und holländischen Nationalbewegungen“, Borna, 1936, str. 125.

Preliminarz budżetowy pozn. samorządu wojewódzkiego na rok 1937-38

CYFRY GLOBALNE BUDŻETÓW

Komisja budżetowa Poznańskiego Wojewódzkiego Związku Komunalnego zakończyła wczoraj swoje obrady. Owocem tej pracy jest opracowanie preliminarza budżetowego na czasokres od 1 kwietnia 1937 do 31 marca 1938 r. Projekt budżetu zwyczajnego tak po stronie dochodów, jak i wydatków wyraża się sumą 7.578.000 zł, — nadzwyczajnego kwotą 395.490,51 zł, czyli, że budżet administracyjny Poznańskiego Wojewódzkiego Związku Komunalnego wynosi globalnie 7.973.490,51 zł. Budżety zakładów wojewódzkich wynoszą 6.179.190 zł. Budżet administracyjny Wojewódzkiego Banku Pożyczkowego w Poznaniu wyraża się kwotą 339.509 zł.

Zestawienie zwyczajnych wydatków i dochodów budżetu administracyjnego.

Dział	Określenie działu	Preliminuje się na rok 1937/38 przez Zarząd Związku.
	Wydatki zwyczajne	7.578.000,—
I	Administracja ogólna	723.914,83
II	Majątek komunalny	36.750,—
III	Przedsięb. komun.	—
IV	Splata długów	470.652,89
V	Drogi i place	3.446.524,—
VI	Oświata	30.455,—
VII	Kultura i sztuka	177.750,—
VIII	Zdrowie publiczne	320.149,—
IX	Opieka społeczna	1.931.162,—
X	Popieranie rolnictwa	274.900,—
XI	Popieranie przemysłu i handlu	7.800,—
XIIa	Świadczenia na rzecz innych związków samorz.	25.000,—
XIII	Różne	132.642,28
	Dochody zwyczajne	7.578.000,—
I	Majątek komunalny	96.460,14
II	Przedsięb. komun.	252.507,—
III	Subwencje i dotacje	1.117.300,—
IV	Zwroty	2.750.712,—
VI	Oplaty za korzystanie z urządzeń dobra publ.	65.025,—
VIII	Udział w pod. państw.	112.500,—
X	Podatki samoistne	2.782.000,—
XI	Różne	401.495,86

ZASADY BUDŻETU

ZAMIAST MILIONA — 300 TYS. ZŁOTYCH NA DROGI WOJEWÓDZKIE

Na bież. rok budżetowy utrzymano poszczególne pozycje w wysokości dotychczasowej; podwyższono jedynie wydatki na: melioracje, wyżywienie chorych i wychowanków w zakładach wojewódzkich, uposażenie pracowników w zakładach psychiatrycznych. Podwyższono też wydatki na utrzymanie gmachów zakładów Pozn. Wojew. Zw. Komunalnego i wydatki na opiekę społeczną. W dochodach przewiduje budżet wpływ z podatku wojewódzkiego w sumie 2.782.000 zł (o 18 tys. zł mniej, niż w r. 1937/38), dotacji państwowej w sumie 600 tys. zł. Na drogi wojewódzkie zamiast miliona złotych, jak w roku ubiegłym, prelimitowano tylko 300 tys. zł. Komisja budżetowa uważa, że tak niska suma na drogi wojewódzkie byłaby nie do utrzymania i przewiduje dodatkowe świadczenia warunkowe na kwotę 800 tys. zł. To podwyższenie, jak wspomnieliśmy, nastąpić może tylko warunkowo, o ile skarb państwa przyniesie poznańskiemu samorządowi wojewódzkiemu specjalną dotację w kwocie pół miliona zł z funduszu inwestycyjnego, oraz Pozn. Woj. Zw. Komunalny uzyska resztę zaległości ze Skarbu Państwa, wynoszących około 1,5 miliona zł.

Sprawa niskiej sumy, prelimitowanej na drogi województwa poznańskiego wywołała na komisji ożywioną dyskusję i odbija się zapewne też jeszcze donioślejszym echem podczas obrad komisyjnych i na plenum Sejmiku. Jeżeli chodzi o zaległości 1,5 miliona ze skarbu państwa, to należy wyjaśnić, że na sumy te składają się nie tylko zaległe dotacje państwowe, lecz także zwroty za wychowanie zapobiegawcze i leczenie chorych z innych województw, np. w wojewódzkich zakładach psychiatrycznych, dla ociemniałych, głuchoniemych, które to opłaty ponosi skarb państwa.

POZNAŃSKI SAMORZĄD WOJEWÓDZKI A OŚWIATA

W dziale oświaty przewiduje się m. in. stypendia akademickie w sumie 22.800 zł, z której to kwoty na studentów politechniki gdańskiej i studentów teologii Arcybiskupiego Seminarium Duchownego w Poznaniu przy-

pada 1.200 zł. Subwencje w sumie 5.655 zł przewiduje się w tym dziale na książki szkolne dla ubogich dzieci (750 zł), Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu (600) TCL (900), „Bratnią Pomoc” Stud. U. P. (720), dalej Tow. Pomocy Naukowej im. K. Marcinkowskiego (720), pomoc naukową dla dziewcząt (600), Wlkp. Zw. Kół Śpiewaczych (225), Wlkp. Zw. Teatrów Ludowych (200), Tow. Młodzieży Pracującej „Jedność” (200), Wlkp. Związek Mł. Wiejskiej (200) — i kilka in.

NA KULTURĘ I SZTUKĘ

Dział kultury i sztuki obejmuje w głównej części wydatki na Muzeum Wielkopolskie (158.550 zł). Z tego przewiduje się na konserwację i odnowienie zbiorów muzealnych (6.000), zakup i powiększenie zbiorów (8.000) i urządzenie wystaw z dziedziny grafiki (400).

Jeżeli chodzi o subwencje, to prelimituje się na Operę Poznańską, Teatr Polski w Poznaniu i Teatr Miejski w Bydgoszczy (po 3.500 zł), Tow. Przyj. Sztuk Pięknych w Poznaniu (1.300), odnowienie kościoła w Cerekwicy Nowej, służącego, jak wiadomo, potrzebom wojew. zakładu wychowawczego (2.000), zasiłek na budowę kościoła św. Jana Vianney na Sołaczcu (1.000), prace wykopaliskowe w Biskupinie (500) i po 200 zł Związek Zrzeszeń Artystycznych i Instytut Zachodnio-Słowiański Uniw. Poznańskiego.

ZDROWIE PUBLICZNE

W dziale zdrowia publicznego przewiduje się dopłaty do wojewódzkich zakładów psychiatrycznych na Dziekanec i Owińskach; w Owińskach potrzebny remont w związku z przypadającym w roku przyszłym stuleciem zakładu i urządzeniem tam ogólnopolskiego zjazdu psychiatrów. (Kościan nie otrzymuje żadnej dopłaty). W dziale zdrowia publicznego znajdujemy m. i. subwencje: w kwocie 1.000 zł na Polski Czerwony Krzyż, na stację sanitarną woj. poznańskiego (300), Polską Ligę Przeciwalkoholową (250), Tow. Zwalczenia Gruźlicy (400), Tow. Kolonij Wakacyjnych „Stella” (400), Stow. Uzdrawiska Solankowego dla Dzieci (skrofalicznych) im. Marsz. Focha w Inowrocławiu (600), Zakład św. Józefa w Poznaniu (800), Zakład SS. Elżbietanek w Poznaniu (200), Zakł. SS. Miłosierdzia (utrzymujący wolne łóżko dla P. W. Z. K.) (1.200), Zakład Ortoped. im. Gąsiorowskich (800), Pogotowie Ratunkowe 66-66 (400), Komitet Ochrony Rzek przed zanieczyszczeniem (1.000).

OPIEKA SPOŁECZNA

W szeroko pojętym dziale opieki społecznej prelimitowano sumę, sięgającą w przybliżeniu 2 milionów złotych. Są w tej dziedzinie świadczenia na rzecz wojew. zakładów wychowania zapobiegawczego w Szubinie, Cerekwicy i Antoniewie, w których Poznański Związek Komunalny zobowiązany jest ustawowo do wychowywania zaniedbanej młodzieży, przekazanej przez sądy dla nieletnich. Dopłaty te wyrażają się sumą prawie pół miliona zł rocznie. Do tego doliczyć należy jeszcze opłaty za dzieci w zakładach prywatnych (58.000) i utrzymanie dzieci zaniedbanych wzgl. sierot u rodzin (3.500) oraz szkolenie zawodowe (4.000). Dopłata dla wojewódzkiego zakładu głuchoniemych w Poznaniu wynosi 228.260 zł, dla wojew. zakładu dla ociemniałych w Bydgoszczy — 88.396 zł. Ponadto widnieją w tym dziale dopłaty na Wojewódzki Związek Wspierania Ubogich (863.139), na zakład dla ubogich w Śremie (15.228), Dom Pracy Przymusowej w Bojanowie (214.811) i Dom Pracy Dobrowolnej w Łaskach (10.600).

Wśród subwencji figurują: Związek Inwalidów Wojennych R. P. okr. wlkp. (1.000), Towarzystwo Pomocy Inwalidom i Weteranom z 1863 r. (300), Komitet Reemigracyjny w Poznaniu (1.500), Zw. Tow. Dobroczytności „Caritas” (1.000), Katol. Towarzystwo Ochrony Kobiet w Poznaniu i Bydgoszczy (po 200), Stowarzyszenie Opieki nad Więźniami (300), Opieka nad Rodakami na Obczyźnie (2.000), Dom Matki i Dziecka (2.800), Związek Ociemniałych Wojaków w Bydgoszczy (200), Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi w Bydgoszczy (600) i Towarzy-

stwo Opieki nad Głuchoniemymi w Poznaniu (500).

POPIERANIE ROLNICTWA I MELIORACJE

Preliminowany budżet obejmuje 15 spółek melioracyjnych, przy czym okazuje się, że dział ten ma tendencję wyraźnie zwyżkową, gdyż w porównaniu z r. 1936/37 budżet tego działu wzrósł z sumy 182 tys. zł na 263.900 zł. Nową pozycją jest tu fundusz popierania drobnych melioracji, na który to cel prelimituje się 50 tys. zł. Wśród różnych widzimy zapomogę (2.000 zł) na popieranie rolnictwa i opłaty szkolne.

Subwencje otrzymują: Szkoła Mleczarska Wielkop. Izby Rolniczej we Wrześni (4.000), Szkoła Ogrodnicza W. I. R. w Koźminie (1.800), Wielkopolskie Towarzystwo Kółek Rolniczych (2.500) i szkoła rolnicza w Środzie (500).

PRZEMYSŁ I HANDEL

W dziale tym zasługują na uwagę stypendia w sumie 2.400 zł dla studentów WSH w Poznaniu, dalej subwencje dla szkoły budowy maszyn (3.000), Państw. Szkoły Budowlano-Melioracyjnej w Poznaniu (2.000), Bursy Rzemieślniczej im. Staszica w Poznaniu (200) i „Bratniej Pomocy” Studentów WSH (200).

POMOC DLA SŁABYCH GMIN

Na pomoc dla gmin słabo sytuowanych i powiatowych związków komunalnych, prelimitowano 25.000 zł. Suma ta przewidziana jest na zapomogi na opiekę społeczną dla tych gmin, które nie mają na te cele funduszy.

POMOC DLA WARSZTATÓW POLSKICH W NOWYCH CZĘŚCIACH WOJEWÓDZTWA POZNAŃSKIEGO

Dział budżetowy, zatytułowany jako „Różne”, przewiduje świadczenia na komisje dyscyplinarne (wojewódzka i wyższa komisja dyscyplinarna) w sumie 30 tys. zł i na Izbę Wojewódzką 14.000 zł. Z subwencji tej otrzymuje Towarzystwo dla Badań nad Historią Powstania Wielkopolskiego (3.000)

XV sesja Pozn. Sejmiku Wojewódzkiego

Podczas otwarcia marszałek uczcił 110-lecie Poznańskiego Sejmiku Wojewódzkiego, obradującego od stu lat w gmachu Starostwa Krajowego

Z powodu rozpoczęcia XV sesji Poznańskiego Sejmiku Wojewódzkiego przybrano sztandarami o barwach państwowych gmachy Poznańskiego Samorządu Wojewódzkiego w Poznaniu, a mianowicie Starostwo Krajowe, Muzeum Wielkopolskie, Wojewódzki Zakład dla Głuchoniemych na Śródce i Wojewódzki Zakład Położniczy na Polnej.

Gmach Starostwa Krajowego, którego 100-lecie przypada w tym roku, przybrano zewnętrznie jeszcze zielenią i iluminacją świetlną w postaci białego orła na czerwonym tle, którą zapali się wieczorem. Salę obrad Sejmiku przybrano bogato w zieleń.

O godz. 10 na intencję Sejmiku odbyło się w Kolegiacie Poznańskiej nabożeństwo, które odprawił ks. prałat Steinmetz. W nabożeństwie uczestniczyli członkowie Sejmiku, urzędnicy Starostwa Krajowego na czele ze starostą Begalem, Urząd Wojewódzki reprezentował wicewojewoda Walicki, gdyż wojewoda Maruszewski wyjechał w towarzystwie premiera Składkowskiego.

Otwarcia sesji Sejmiku dokonał o godz. 11,20 wicewojewoda Walicki, przybyły w towarzystwie naczelnika wydziału samorządowego Al. Trzciskiego i przedstawicieli woj. wydziału samorządowego Skalskiego i Nikodemskiego. Po otwarciu sesji objął przewodnictwo marszałek Sejmiku Michalski, który powołał na sekretarzy dwóch najmłodszych wiekiem członków Sejmiku pp.: Romana Jerzykiewicza i Adama Kuehna.

Sprawozdanie wojewody poznańskiego o działalności administracji państwowej na obszarze województwa za czas od 1 kwietnia 1936 do dnia 31 marca 1937 ukazało się drukiem i zostało doręczone członkom Sejmiku. — Sejmik odstąpił wobec tego od wygłoszenia tego sprawozdania.

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO STARE-MIASTO

Kurs kandydatów w czwartek 15 bm. o godz. 20 w salce Domu Katolickiego na Śródce.

KOŁO WILDA

Ostatnia lekcja kursu kandydatów w czwartek, 15 bm. o godz. 20 w lokalu p. Zawadki, przy ul. Górna Wilda 75.

KOŁO ŻĘGRZE-CHARTOWO

Kurs kandydatów w piątek 16 bm. o godz. 20 w sali p. Kaniewskiego w Żegrze.

KOŁO OSIEDLE WARSZAWSKIE

Uroczyste przyjęcie nowych członków w niedzielę 18 bm. o godz. 12 w lokalu własnym, przy ul. Witkowskiej 21.

(niezależnie od tej otrzymuje organizacja ta 2 tys. zł z dochodów Wojew. Banku Pożyczkowego), Polski Związek Zachodni (10.000), wychowanie fizyczne (8.000), LOPP (1.000), „Ruch Praniczy i Ekonomiczny” (1.000), Kasa Pośmiertna Urzędników Krajowych Wojew. Pozn. (200), Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami (250), budowa lotniska w Inowrocławiu (500) i Dom Wypoczynkowy dla Pracowników P. W. Z. K. (2.000). Po raz ostatni wypłaca się subwencję dla Komitetu Badań Historii Polskiego Wychodźstwa w Niemczech (1.200), gdyż prace te są ukończone. Ogród Zoologiczny w zamian za obowiązek nie pobierania opłat od wycieczek szkolnych otrzymuje 500 zł zapomogi.

Twardy i sławny, lecz sędziwy już Michał Drzymała otrzymuje corocznie 300 zł. Związek Polski, który otrzymał w roku ubiegłym 5 tys. zapomogi, otrzymuje w roku bieżącym 10 tys. zł z nadmienieniem, by 5 tys. zł były użyte szczególnie na akcję wzmocnienia polskiego stanu posiadania w powiatach: kaliskim, konińskim, kolskim i tureckim, które włączone być mają do województwa poznańskiego. Niezależnie od sumy, uchwalonej na Związek Polski, na wniosek b. posła Lewandowskiego z Bydgoszczy uchwalono 3 tys. złotych na opłacenie kredytów, które na cele tworzenia warsztatów polskich w wymienionych powiatach na odpowiednich warunkach zaciągać będzie można w Wojewódzkim Banku Pożyczkowym w Poznaniu. Suma tych kredytów dochodzić może do 50 tys. zł. Inicjatywa członka Klubu Narodowego w Sejmiku p. Lewandowskiego spotkała się z pełnym uznaniem.

ciąg dalszy preliminarza zamieścimy w numerze jutrzejszym.

W nawiązaniu do tego sprawozdania zabrał głos członek Sejmiku b. poseł Lewandowski z Bydgoszczy w sprawie działalności wojew. komisji odłużeniowej. Wskazał mianowicie, że komisja odłużeniowa odroczyła m. l. pretensje kupieckie za dostarczony towar na wiele lat i wniósł prośbę o zarządzenie temu przykreemu stanowi rzeczy.

Przypadającej rocznicy Poznańskiego Sejmiku Wojewódzkiego poświęcił na wstępie dłuższe przemówienie marszałek Sejmiku p. Michalski. Podkreślił dwa historyczne fakty, mianowicie upłynięcie 110 lat od zebrania się pierwszego Sejmiku oraz 100 lat od pierwszych obrad Sejmiku Wojewódzkiego w sali gmachu Starostwa Krajowego.

Podkreśliwszy zasługi Poznańskiego Samorządu Wojewódzkiego około rozwoju budowy sieci drogowej, budowy mostów, melioracji i zakładów dobra publicznego stwierdził mowa, iż samorząd poznański dobrze się zasłużył społeczeństwu i państwu. To co przejął od władz niemieckich, zdołał nie tylko utrzymać, lecz przyczynił się w dużej mierze do dalszego rozwoju samorządu wojewódzkiego. Główną w tym zasługę ma społeczeństwo wielkopolskie, ponoszące w porównaniu do innych dzielnic specjalne, wyższe ciężary publiczne.

Dzisiejszy Sejmik — stwierdził marszałek — odbywa w obecnym składzie, wobec aktualnej zmiany granic Województwa Poznańskiego, po raz ostatni swą sesję. Dalsze urzędowanie rozpocznie Sejmik Wojewódzki wspólnie z reprezentantami historycznej przynależnej do Wielkopolski Ziemi Kaliskiej. Wyraziwszy przekonanie, że samorząd wojewódzki otoczy opieką mającą być przydzielonymi powiatami zakończył przemówienie okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej.

FELIETON KULTURALNY

Przedziwne metamorfozy infanta hiszpańskiego

Napisał dr Józef Morawski, profesor Uniw. Poznańskiego.

W najbliższy piątek, 16 bm. wystawia poznański teatr Polski tragedię Calderona „Książę niezłomny“, w słynnym przekładzie Juliusza Słowackiego.

Profesor Un. Pozn. dr Józef Morawski na prośbę naszą przedstawił to historyczne tragedii Calderona i jej poetycki charakter, a równocześnie zaznaczył pewne przemiany tonacji, jakim uległa w genialnym spolszczeniu Słowackiego. Barwne wywody naszego świetnego romanisty znajdują czytelnicy poniżej.

DZIAŁO się to przed 500 laty. Dnia 13 sierpnia 1437 roku dzielny Infanta Henryk Żeglarz wraz z bratem swoim Fernandem zaatakowali miasto Tanger, by po zdobyciu go i złączeniu z Ceutą utworzyć państwo chrześcijańskie w afrykańskiej Maurytanii. Abdallah, król Fezu, dowiedziawszy się o krytycznym położeniu miasta, przybywa z odsieczą, zmuszając Portugalczków do zawarcia umowy zapewnającej im wolną drogę za wydatnie Maurem Ceuty. Don Fernando zostaje jako zakładnik w rękach nieprzyjaciół. Król Edward godzi się wprawdzie na wymianę Ceuty za Fernanda, pertraktacje jednak przewlekają się z powodu kręactwa Maurów. Tymczasem umiera Fernando, w Fezie, po pięciu latach niewoli. Dopiero w roku 1471, po zdobyciu Tangeru przez króla Alfonsa, otrzymują Portugalczycy ciało Fernanda w zamian za dwie żony i dwóch synów Mulej Schacha, wziętych do niewoli w Arzilli.

Tragiczny los Infanta głęboko się zapisał w pamięci jego ziomków. Niebawem wyrósł on na bohatera narodowego, stał się ideałem rycerza chrześcijańskiego, gotowego znieść najstraszniejsze katusze za swoją wiarę. Z kroniki, którą napisał Joan Alvarez, sekretarz Don Fernanda, dowiadujemy się, że cierpliwość jego budziła podziw u samych Maurów. A wielki Camoens, w IV pieśni „Luzjadów“, wynosi go ponad Kodrosa i Regulusa, za to, że nie chciał przyjąć wolności za cenę Ceuty (podczas gdy według historii nie on, a brat jego, fanatyczny Don Henryk, sprzeciwił się temu okupowi).

Dwieście lat minęło od tragicznej śmierci Infanta. Portugalia jest już tylko prowincją hiszpańską. Straciła niepodległość, lecz duch rycerski w niej nie zamarł. Cień Fernanda czuwa nad nią. On, którego cierpliwość wprawiała w podziw samych Maurów, podbija teraz serca i umysły Hiszpanów, przemawiając do nich — językiem Calderona. Nie był Calderon pierwszym poetą hiszpańskim, który udratutował „Księcia niezłomnego“. Uczynił to przed nim (jeszcze w wieku XVI) kanonik Francisco Tarrega, a nieco później Lope de Vega, od którego Calderon przyjął m. i. epizod miłosny między Mulejem a księżniczką maurytańską (u Lopego na imię jej Arminda) i cudowne zjawienie się Fernanda po śmierci. Ale aby wydobyć z tej postaci cały jej dynamizm tragiczny, na to trzeba było głębokiej religijności i etycznej powagi Calderona. I tylko kunszt poetycki takiego mistrza mógł podnieść ją do takich wyznień sztuki!

Autor „Principe constante“ był jednak, jak każdy poeta, dzieckiem swego wieku. Jako typowy przedstawiciel baroku hiszpańskiego lubuje się w jego bogatej ornamentyce. Cechuje go zamiłowanie do śmiałych przenośni, wyszukanych „konceptów“, efektownych antytez i silnych kontrastów. W idealizowaniu Don Fernanda poszedł więc dalej od swych poprzedników. Dał mu odwagę i stanowczość Infanta Henryka, czyniąc go jednocześnie pokornym i cierpliwym jak święty męczennik. Fernando jest niezłomny, nie jest jednak nieczuły. On, który nie ma litości nad sobą samym, lituje się nad niedolą swych towarzyszy i przebacza swoim gnębielom. Zachowuje przy tym do końca wysokie poczucie swej godności książęcej: ostatnie jego odezwanie się

do króla, to wspaniała apologia obowiązków królewskich. Dramatyczna ewolucja Don Fernanda polega na dążeniu do coraz większej doskonałości. W tym właśnie leży jego wyższość nad tylu innymi bohaterami tragedji, że, będąc ofiarą losu, przewycięża swój los, a w końcu nad nim tryumfuje. Bo oto po śmierci duch jego ukazuje się Don Alfonsowi, by nieść mu pomoc — piękny symbol zwycięstw ducha nad materią!

Bohaterką tę postać rzucił poeta na rozpalony piasek pustyni afrykańskiej, który wnet zaiskrzył się od brylantów jego genialnej wyobraźni. Cudna wizja Maurytanii z jej „meszkitami“ i ogrodami, wśród których przechadza się czarująca Feniksana, niby księżniczka z „Tysiąca i jednej nocy“, i wierny Mulej, ideał szlachetnego Araba — cała ta symfonia kwiatów, gwiazd i pieśni tworzy istną fatamorganę, mieniącą się wszystkimi kolorami tęczy.

„Książę“ Calderona ukazał się w roku 1635. W pięć lat potem — o dziwo — Portugalia odzyskuje niepodległość. Ciało Fernanda znów we wolnej spoczywa ojczyźnie.

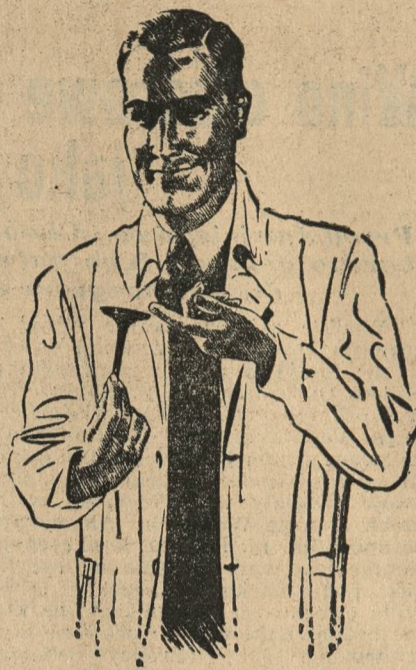
*

I znowu minęło lat dwieście. Książę niezłomny podbił już całą niemal Europę, zanim przywdział szatę polską by przemówić do nas — językiem Słowackiego. Jakkolwiek Słowacki zachował wcale wiernie strukturę i rytmikę pierwowzoru a stylem Calderona przejął się tak dalece, że naśladuje go nawet w dodanych przez siebie wierszach, niemniej przecie wyczuwa się w jego parafrazie jakieś akcenty nowe. Nie mamy zamiaru dociekać, któremu z obu dramatów należy przyznać wyższość absolutną (bo o tym zdecydować mógłby chyba tylko jakiś trybunał międzynarodowy), wystarczy stwierdzić, że dramat Słowackiego jest nam pod każdym względem bliższy od oryginału hiszpańskiego. Bliższy o ca-

Przy bladej, szaro-żółtej cerze, przysłanych oczach, złym samopoczuciu, ogólnym przycięgnięciu, ciężkich snach zaleca się pić przez kilka dni zrana na czczo szklankę wody gorzkiej Franciszka Józefa. Zalecana przez lekarzy. Tg 20 531

łą przestrzeń, dzielącą Polskę porzobiorową od Hiszpani za ostatnich Habsburgów. Postać Don Fernanda wzbogaciła się u Słowackiego o naszą własną przeszłość narodową, stała się symbolem naszej tragedji dziejowej. Na tej płaszczyźnie słowa Fernanda nabierają dla nas nowej treści uczuciowej, brzemiennej w niedomówienia. I kto wie, czy główny urok „Księcia niezłomnego“ nie tkwi właśnie w uczuciowym rezonansie, jaki wzbudza w naszym sercu to mimowolne zestawienie heroicznej kalwarii Infanta z męczeństwem naszych bohaterów doby powstaniowej. Zapewne, że i bez tej konfrontacji arcydzieło Słowackiego nic nie traci na swojej wartości. Tyle w nim piękności, iż nie potrzeba szukać ich „między wierszami“; w wysciugu poetyckim bowiem autor „Anhellego“ nie pozostał w tyle za poetą hiszpańskim. Przesunęło się natomiast nastawienie psychiczne. Barokowy „iluzjonizm“ Calderona przemienił się u Słowackiego w wizjonerski mesjanizm. Don Fernando cierpi teraz za miliony...

Czysto akustycznie rzecz biorąc, ma się wrażenie jakoby parafraza naszego poety utrzymana była w tonie „minorowym“, co jednak w wielkiej mierze przypisać należy różnicom językowym. Heroiczne akcenty hiszpańskiego, jego wokale, brzmiące jak fanfary wojenne, giną trochę w powodzi naszych spółgłosek, gdy je tłumaczy-

Instruktor samochodowy tłumaczy:

... ponieważ zdaję sobie sprawę z odpowiedzialności, jaka ciąży na mnie, jako na instruktora, tłumacząc moim uczniom, dlaczego do smarowania swych wozów winni stosować olej wysokowartościowy.

T. zw. „tańsze oleje“ nie są w stanie oprzeć się wielkim naciskom i wysokim temperaturom, występującym w pracy nowoczesnego silnika samochodowego. Oleje takie szybko się zużywają, tracąc swą smarność, czego następstwem są przykre defekty i kosztowne naprawy.

Dlatego do smarowania samochodów polecam stosować wypróbowany i w jakości nieprześcigniony

Mobiloil

VACUUM OIL COMPANY S. A.

ng 41 054

my na język polski. Wszelako braki te kompensuje znów wielkie bogactwo dźwięków, nie mówiąc już o słowicznych modulacjach najmuzykalniejszego z naszych wieszczów. Właściwa językowi naszymi melodyjność zbliża — o dziwo — język polskiego Infanta do jego mowy ojczystej, portugalskiej, którą Hiszpanie zwykli określać jako „mowę kwiatów“. A wraz z językiem, nastrojonym na nutę liryczną, zmienia się i aspekt psychiczny bohaterów: dusza ich jakby nasiąkła marzycielską zadumą portugalską. Oto bodaj najciekawsza z metamorfoz Infanta w ciągu jego kilkunastokrotnej peregrynacji pośmiertnej.

*

Nie uległa natomiast metamorfizie niezłomność książęca. I jeszcze coś przetrwało burzę wieków. Tragedia Infanta Fernanda to właściwie tylko epizod z wielkiej i bogatej w perypetie odysei morskiej, jaką przeżywała Portugalia w XV i XVI stuleciu. To też właściwym tłem owej tragedji jest morze. Wyczuł to doskonale Słowacki, przenosząc ogród maurytański I aktu nad wybrzeże morskie. Wszak kwiaty tego ogrodu już u Calderona równane są z pianą morską. Szum morza, załamującego się nad skalistym wybrzeżem afrykańskim, dyskretnie przygrywa akcji. Sam już rytm 8 zgłoskowca, kołysający ucho jak miarowe uderzenia wiosła o fale morskie, jest jakby symbolem oczekiwanych wciąż galionów, których przyjazd i odjazd normuje tok akcji. A iście homeryczne zakończenie:

I z prochem flota wyruszy
I do ojczyzny popłynie...

otwiera przed nami perspektywę nowych żeglug i podboju coraz to dalszych lądów, podobnie jak w pięknym sonecie Heredii o konkwistadorach:

Albo znów — pochylonych na karawel
Olsniewały na niebios przedzie
Obwodzie
Wstające z oceanu gwiazd nieznanych
straże...

Ta bezkresna dal Oceanu, źródło potęgi, ale i upadku Portugalii, przedłuża dramat nasz w nieskończoność.

A wśród tych igraszek Morza i Losu wznosi się, jak skała, mocarna postać Księcia niezłomnego, wyrastająca już nie w dal, a wwyż, ku niebiosom, ku królestwu, które nie jest z tego świata.

J. MORAWSKI.

Poznań.

Właściwa pasta do zębów!

Lśniaco-białe zęby

ODOL

Tg 20 538

UWAGI

Dwadzieścia pięć lat temu, w nocy z 14 na 15 kwietnia 1912 r., zatonął największy naonczas angielski transatlantyczny okręt pasażerski „Titanic“, będący własnością linii okrętowej „White Star Line“. Stało się to w czasie pierwszego rejsu morskiego olbrzyma na trasie Southampton — Nowy Jork.

W ciągu niespełna dwóch godzin, „plywające miasto“, na które były zwrócone wówczas oczy całego świata, zatonęło, na dwa dni przed osiągnięciem celu podróży, w odległości 480 km na południo-wschód od Cap Race na Nowej Fundlandii zetknąwszy się z wielką górą lodową. Ów przedwojenny olbrzym, który liczył 268 m długości, 28 m szerokości i 30 m głębokości, wioził 1 455 pasażerów i 903 osoby załogi. W lodowatych odmętach oceanu zginęły w czasie katastrofy 1 653 osoby.

Na kilka minut przed północą, gdy część pasażerów pogrążona była we śnie, a reszta, nie nie przeczuwając, w najlepsze tańczyła przy dźwiękach muzyki, radiotelegrafista otrzymał złowrobną wiadomość z Cap Race o pojawieniu się w pobliżu gór lodowych. Wiadomość ta przyszła zbyt późno i nie udało się już zmienić kierunku okrętu. Prawie równo z wybiciem północy olbrzymi „Titanic“ zderzył się z wielką górą lodową. W dwie minuty potem kapitan wydał roz-

kaz puszczania w świat wezwania o pomoc: „S. O. S.“

Przez pierwsze piętnaście minut dwaj radiotelegrafisci na próżno wystukiwali te trzy litery, a tymczasem woda zaczęła się dostawać do wnętrza kadłuba. Okręt „Provence“, który płynął w odległości 300 km od miejsca wypadku, pierwszy odebrał wezwanie „Titanica“ o pomoc. Stopniowo wszystkie statki, które wówczas krążyły po Północnym Atlantyku, przejmowały radiotelegramy tonącego kolosa.

O godzinie 12 m. 26 „Titanic“ sygnalizuje wybuch kotła, w 14 minut potem statek „Frankfurt“ przejmuje wiadomość, że „Titanic“ pogrążył się w falach oceanu. O godzinie pierwszej po północy „Titanic“ wysłał wiadomość: „Sytuacja poważna“.

Niestety jednak już w 10 minut potem pobliskie okręty przejmują wiadomość, że tonący okręt spuszcza łodzie ratunkowe. Wśród nieopisanego paniki, krzyków i lamentów o godz. 1 m. 15 załoga przenosi kobiety i dzieci do łodzi. Dwadzieścia dwie łodzie oddalają się od tonącego okrętu. O godz. 1 m. 15 woda zalała maszynę. Od tej chwili sygnały „Titanica“ słabną, a o godz. 2 m. 20 zamilkły zupełnie.

Kiedy o świcie 15 kwietnia przybyła na pomoc „Karthia“, na morzu pływało tylko około dwudziestu łodzi ratunkowych, przepelnionych rozbitkami. Uratowało się 705 osób.

1 653 ofiary pochłonął Atlantyk.

DZIAŁ GOSPODARCZY

O odkrycie skarbów podziemia polskiego

Ostatnio czynniki rządowe podjęły reorganizację Państwowego Instytutu Geologicznego, zmierzającą do stworzenia z tej instytucji ośrodka prac poszukiwawczych w zakresie odkrywawczych mineralnych kraju. Rząd nie bogactw mineralnych kraju. Rząd nie bogactw mineralnych kraju. Rząd nie bogactw mineralnych kraju.

Złoża węgla kamiennego w Polsce są wprawdzie b. bogate, ale są położone tak blisko granicy, że w razie potrzeby wojennej może zająć możliwość odciążenia kraju od złóż węglowych. W zakresie rud żelaznych jesteśmy uzależnieni od importu z zagranicy. Wreszcie, jeśli chodzi o ropę naftową, produkcja jej z roku na rok maleje i wynosi dzisiaj w największym okręgu wiertniczym — boryslawskim — zaledwie czwartą część produkcji z roku 1909. Jak więc widzimy, Polska ma dość powodów, by starać się o odkrycie nowych złóż surowców.

Poszukiwania geologiczne węgla, prowadzone zresztą sporadycznie, daly skromne rezultaty i to tylko w odniesieniu do węgla brunatnego. Istnieją jednak podstawy do przypuszczeń, że systematyczne poszukiwania dalyby pożądane wyniki.

Polska posiada wprawdzie pewne złoża rud żelaznych, ale nasze rudy krajowe są znacznie od zagranicznych biedniejsze pod względem zawartości żelaza, wskutek czego kalkulują się drożej w produkcji hutniczej od rud importowanych. Ubóstwo rud krajowych było przyczyną, dla której dotychczas poważniej nie zainteresowano się sprawą systematycznych poszukiwań geologicznych za rudami żelaznymi. Tymczasem istnieją poszłaki, które upoważniają do przypuszczenia, iż na terenach Polski środkowej znajdują się złoża niewykryte, o niezbadanej do tej pory zawartości żelaza. Uniezależnienie się od importu rud zagranicznych byłoby sukcesem ogromnym o wielkim dla gospodarstwa narodowego i obrony kraju znaczeniu.

Wreszcie, jeśli chodzi o kopalnictwo ropy naftowej, stosunki przedstawiają się niepokojąco:

To, że jak na dzisiejsze potrzeby wewnętrzne produkujemy dostateczne ilości ropy i gazu ziemnego, nie powinno nam zamykać oczu na okoliczność, iż w wypadku poważniejszego rozwoju motoryzacji może nam zabraknąć ropy, tym bardziej, że produkcja ropy maleje z roku na rok. Tymczasem pod względem terenów ropośnych i gazowych znajdujemy się w sytuacji korzystnej, gdyż zarówno badania geologiczne naukowe, jak i próby praktyczne świadczą, iż posiadamy w Polsce jeszcze bogate złoża ropne. Toteż należy przypuszczać, iż podjęta ostatnio działalność Funduszu Wiertniczego doprowadzi do wzmocnienia produkcji drogą udostępnienia eksploatacji nowych złóż.

Prace poszukiwawczo - geologiczne zasługują na żywą uwagę społeczeństwa.

Niektóre nowości przemysłu metalowego na Targach Poznańskich

Nie sposób wymienić wszystkich nowości technicznych, jakie ujrzymy na tegorocznych Targach Poznańskich, albowiem wśród kilku milionów artykułów wystawionych nie ma rzeczy, któreby nie były nowe. Pragniemy jednakże wymienić kilka specjalnych artykułów, dotychczas w kraju nie wytwarzanych, które przemysł krajowy po raz pierwszy pokaże na Targach. Wymienimy m. i. specjalne rury żelazkowe, stalowo-kute do wysokich ciśnień, używane przy instalacjach ogrzewniczych i chłodniczych, które mogą być spawane bez połączeń kolnierzych; aparaty Turbo-Calor, rozwiązujące zagadnienie ogrzewania bez stosowania silników elektrycznych dla wentylatorów przy ciśnieniu pary od 0,3—12 atm.; narzędzia pneumatyczne, m. i. typy młotków do podwozi kolejowych; specjalne kotły do ogrzewania centralnego na węgiel z rusztami chłodzonymi wodą i doprowadzeniem do paleniska wtórnego powietrza ogrzanego; specjalna stal, dawniej używana wyłącznie dla celów zbrojeniowych z większą od zwykłej wytrzymałością, o 50 proc. zmniejszając koszty konstrukcji, dla konstrukcji żelbetowej skręcana na zimno z dwóch prętów; pompy samo-zasysające, dotychczas w Polsce nie fabrykowane, pompy próżniowe do 97,7 pct próżni, wiertarki z napędem elektrycznym, nie posiadające ani pasów ani kół zębatych, płyty żeliwne do wykładania podłóg, opłukane trójfazowe agregaty pompowe; urządzenia najnowszej typu wodociągów, specjalne pompy dla nafty, benzyny i gęstych olejów, ropy, smoły oraz specjalne pompy dla pompowania brudnej wody z piaskiem przy pracach budowlanych i drogowych. Pierwsza w Europie fabryka skroplonego gazu ziemnego, znajdująca się w Polsce, wystawia ten produkt używany dla celów opału, oświetlenia, dla celów fabrycznych, termicznej obróbki metali, nawęglania gazów do popędu motorów i przeróbki chemicznej. Dalej ujrzymy nowe typy strugarek do obróbki drzewa, których noże na wrzecionach są obciążane na maszynie podczas ruchu, bez potrzeby ich zdejmowania; najnowsze typy szlifiarek taśmowych, automatyczne ostrzarki dla pił tarczowych, trakowych oraz tasem piłowych, które ostrzą każdy ząb o dowolnym profilu i dowolnej podziałce, pozwalając na proste i skończone ostrzenie; rozmaite tkaniny filtracyjne i techniczne pasy pędne z sierści wielbłądziej, jedwabne, bezkońcowe; krążki wielbłądziej do pras kakaowych, maszyny młyńskie do wymiału kasz grysikowych z powiększoną wydajnością do 40 pct w porównaniu do dotychczas istniejących; elektryczne mierniki temperatury od 0—1600°, nie wymagające żadnej obsługi; walizki montażowe; kieszonkowe induktorowe opornościomierze i szereg innych teletechnicznych instrumentów, dotychczas w Polsce niewytwarzanych; rozmaite lodownie ulepszone typów również po raz pierwszy wystawiane; bardzo ciekawe żelwo ciągliwe o czarnym rdzeniu, którego własności technologiczne i mechaniczne umożliwiają produkcję szeregu artykułów dawniej sprowadzanych z zagranicy; najrozszybsze nowe, nie wytwarzane jeszcze narzędzia i maszyny dla przemysłu rzeźniczo - bekoniarskiego, aparaty do zastrzykiwania solanki, piece bekoniarskie, chłodnie smalcu i szereg innych.

W sprawie przystąpienia do komitetu obchodu 3 Maja

Na zebraniu reprezentantów Władz i Stowarzyszeń w sprawie Obchodu 3-go Maja, odbytego w dniu 5 b. m. w Ratuszu, organizowanego przez Towarzystwo Czytelni Ludowych, zapadła uchwała, mocą której Komitet Organizacyjny Obchodu 3-go Maja tworzą Stowarzyszenia, które zgłosiły przystąpienie do Obchodu, wzięły udział w powyższym zebraniu, lub też oświadczą gotowość przystąpienia do Komitetu. Towarzystwo Czytelni Ludowych zawiadamia, iż udział w Obchodzie można jeszcze zgłaszać w Centrali T. C. L., przy Al. Marsz. Piłsudskiego 1, I. p. tel. 10-50, do dnia 20 bm. Stowarzyszenia, które do tego czasu nadesłały swe zgłoszenia, zostaną również zamieszczone pod odeszwą 3-go Maja w porządku alfabetycznym.

KOMISJA SZKOLNA EPISKOPATU POLSKI

W dniu 14 bm. odbyło się w Warszawie posiedzenie Komisji Szkolnej Episkopatu Polski z udziałem J. Em. ks. Kard. Prymasa Augusta Hłonda. (KAP)

ZAKAZ SPRZEDAŻY NIELETNIM ALKOHOLU

Wobec nieprzestrzegania należytego w ostatnich czasach zakazu sprzedaży i podawania nieletnim i uczniom napojów alkoholowych, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwróciło się do wszystkich wojewodów i starostów z poleceniem przypomnienia podległym im organom o obowiązku ścisłego wykonywania uprawnień, wynikających z ustawy przeciwalkoholowej i odpowiedniego karania winnych wykroczeń pod tym względem.

BURMISTRZ ARESZTOWANY ZA NADUŻYCIA

Były burmistrz m. Ostrowia Mazowiecka Jan Horung, który swego czasu był aresztowany i zwolniony z zajmowanego stanowiska za łapownictwo, a następnie wypuszczony na wolność za kaucją, został obecnie na zarządzenie prokuratury ponownie aresztowany. Oprócz łapówek, zarzuca mu się obecnie nadużycia przy dostawach miejskich, przez co miasto poniosło większe straty. Aresztowano również kilku współników b. burmistrza.

O WARUNKI PRACY CHAŁUPNIKÓW ŁÓDZKICH

Do Brzezin pod Łodzią ma przybyć w tych dniach specjalna komisja Ministerstwa Opieki Społecznej celem zbadania warunków pracy miejscowych chałupników, wykonujących ją przeważnie na zamówienia przedsiębiorców łódzkich. Są to przeważnie roboty krawieckie; praca odbywa się po 16 — 18 godzin dziennie.

Nakłady placą chałupnikom przeciętnie po 2 zł za uszycie marynarki, po 40 gr. za uszycie spodni, po 30 gr. za uszycie kamizelki. Dzienny zarobek netto chałupnika brzezińskiego, za 16 godzin pracy wynosi 2 — 3 złote. Ponieważ w warsztacie pracują zazwyczaj całe rodziny, przeciętny zarobek takiej rodziny wynosi 4 — 5 zł dziennie. Mimo akcji, podejmowanej przez chałupników, dotychczas nie mają oni uregulowanych warunków pracy i plac, nie są przeważnie ubezpieczeni, nie korzystają z opieki lekarskiej, ze świadczeń itd.

ZA WYPADKI NA KOLEJACH

Jak donoszą, wicewojewoda krakowski dr Małaczyński występuje o odszkodowanie przeciwko Polskiej Kolei Państw. za złamanie nogi na dworcu kolejowym, przypisując przyczynę tego wypadku brakowi tam odpowiedniego zabezpieczenia. Z podobną pretensją występuje jeden z adwokatów warszawskich p. Józef K. przeciwko dyrekcji P. K. P. w Katowicach, gdzie złamał rękę na dworcu kolejowym przez upadek spowodowany złym stanem chodnika.

Ostatecznego wyniku obu tych spraw oczekuje się z dużym zainteresowaniem.

WIĘZIEN, KTÓRY USIŁOWAŁ ZBIEC TUŻ PRZED UWOLNIENIEM

Z więzienia wileńskiego na Łukiszkach usiłował zbiec w czasie przechadzki po dziedzińcu więziennym niejaki Łukasiewicz, skazany za kradzież na dwa lata więzienia. Kara ta jednak kończyła mu się już za kilkanaście dni, wobec czego krok ten Łukasiewicza wydaje się niezrozumiałym.

W dodatku zamiar ucieczki przez wskoczenie na otaczający mur został niezwłocznie przez strażników udaremniony, którzy za uciekającym poczęli strzelać i położyli go na miejscu trupem.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Dalszy spadek kursu franka franc.** Dewiza na Paryż spada w dalszym ciągu. Wczoraj wykazała ona na wszystkich giełdach dalsze, jakkolwiek stosunkowo nieznaczne osłabienie. Na giełdzie paryskiej dalszy spadek franka wywołał zwiększenie większości dewiz obcych. Z pozostałych dewiz nieco słabszą tendencję wykazuje od pewnego czasu dewiza na Amsterdam.

(k) **Bilans Banku Polskiego za I dekadę kwietnia.** W ciągu I dekadę kwietnia zapas złota w Banku Polskim wzrósł o 0,8 miln. zł do 406,7 miln. zł, a stan pieniędzy zagranicznych i dewiz zwiększył się o 0,1 do 35,5 miln. zł. Suma wykorzystanych kredytów zmniejszyła się o 50,8 miln. zł do 589,5 miln. zł. Zapas polskich monet srebrnych i bilonu wzrósł o 7,8 miln. zł do 47,9 miln. zł. Pozycja „inne aktywa” zwiększyła się o 1,2 miln. zł do 215,0 miln. zł, pozycja zaś „inne pasywa” uległa zmniejszeniu o 2,2 miln. zł do 224,2 miln. zł. Natychmiast platne zobowiązania obniżyły się o 13,5 miln. zł do 241,0 miln. zł. Obieg biletów bankowych — w wyniku wyżej omówionych zmian — spadł o 25,8 miln. zł do 973,8 miln. zł. Pokrycie złotem wynosi 36,48 pct.

(k) **Obieg polskich monet srebrnych i bilonu** przedstawiał się w dniu 10 bm. następująco (w miln. zł — w nawiasie obieg w dn. 31 marca): ogółem 422,0 (429,8), w tym polskie monety srebrne 340,0 (346,9), bilon niklowy i brązowy 82,0 (82,9).

Spedytorstwo opanowane przez żydów

Zawód spedytorski w Polsce znajduje się przeważnie w rękach obcych. Na 146 koncesjonowanych przedsiębiorstw spedytorskich (łącznie z filiami), posiadających swe siedziby w granicach politycznych państwa polskiego przypada: 42 pct na firmy żydowskie, 25 pct na firmy o kapitale obcym (częściowo żydowskim, częściowo międzynarodowym) i resztę, tj. zaledwie 33 proc. stanowią firmy spedytorskie polskie.

Do największych skupień firm spedytorskich należy Gdynia i Warszawa, a następnie: Łódź, Lwów, Katowice i Kraków.

W Gdyni na 31 koncesjonowanych firm spedytorskich jest 14 firm polskich, 10 — żydowskich i 7 firm o kapitale niemieckim, bądź międzynarodowym.

W Warszawie, Łodzi, Lwowie i Krakowie jest zdecydowana większość firm spedytorskich. Przewagę firm polskich nad innymi mają Katowice. Wreszcie Poznań i Bydgoszcz są obsługiwane prawie łącznie przez spedytorów polskich.

W miejscowościach mniejszych, a specjalnie leżących na pograniczu państwa z wyjątkiem Zbąszynia i Międzychodu, prace spedytorskie wykonywują firmy nie-polskie.

Należałoby się zastanowić, czy stan taki jest zdrowy i pożądany dla naszego państwa. Odpowiedź jest łatwa — jeśli zdamy sobie sprawę, czym jest aparat spedytorski w rękach każdego państwa,

(k) Handel zagraniczny Polski w marcu.

Bilans handlu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej i w. m. Gdańska przedstawiał się w marcu rb. następująco: przywóz 279.747 ton, wartości 106.657 tys. zł, wywóz 1.241.930 ton, wartości 107.841 tys. zł. Dodatnie saldo w marcu rb. wyniosło więc 1.184 tys. zł. W porównaniu z lutym rb. handel zagraniczny w marcu wykazał olbrzymi wzrost, gdyż przywóz zwiększył się o 25.136 tys. zł, wywóz zaś wzrósł o 15.565 tys. zł.

(k) **Podania o pozwolenie przywozu towarów zakazanych** do przywozu z kontynentu na okres maj — czerwiec winny być złożone w Izbie Przem.-Handl. do dnia 20 kwietnia br. Podania, jak zwykle należy składać w podwójnych egzemplarzach, przy czym oryginały podań winny być zaopatrzone w znaczki stempl. à 5 zł. wszelkie załączniki zaś w znaczki za 50 gr. Stosownie do zarządzenia Min. Przem. i Handlu, pozwolenia przywozu mogą być wydawane jedynie firmom, prowadzącym księgi handlowe, choćby nawet uproszczone. Tylko w wyjątkowych wypadkach Centralna Komisja Przywózowa może wyrazić zgodę na wydanie pozwolenia firmom, nieprowadzącym księgowości.

(k) **XVII międzynarodowy kongres rolniczy.** Polski komitet propagandy XVII Międzynarodowego Kongresu Rolniczego, który odbędzie się w Hadze w dniach 16 — 24 czerwca rb., podaje do wiadomości, iż przedstawiciele instytucji rolniczych, pragnący wziąć udział w delegacji rolnictwa na Kongres, proszeni są o przesłanie swych zgłoszeń przed dniem 1 maja rb. pod adresem Polskiego Komitetu Propagandy (Warszawa, ul. Kopernika 30).

Z ZAGRANICY

(z) **Problemy monetarne w angielskiej Izbie Gmin.** Angielska polityka walutowa — według oświadczenia kanclerza skarbu w Izbie Gmin — nie przewiduje na razie stabilizacji funta. Układ monetarny 3 mocarstw funkcjonuje zadowalająco. Układ ten nie wyklucza możliwości zmian wartości dewiz. Kanclerz skarbu nie przewiduje obecnie układu gospodarczego 3 mocarstw — w celu zacieśnienia współpracy gospodarczej na szerokich podstawach.

Krótkie informacje gospodarcze

— Od 16 marca rb. taryfy przewozowe na drewno wywożone za granicę zostały podwyższone. Są one średnio wyższe o 30 proc. niż dotychczas.

— Wytwórczość hutnictwa cynkowego i ołowianego w marcu rb. przedstawiała się następująco (w tonach — pierwsza liczba w nawiasie oznacza produkcję w lutym rb., druga — w marcu r. ub.): cynk mufłowy i elektrolityczny 8 903 (7 503—7 752), blacha cynkowa 1 300 (1 402—958) kwas siarkowy 1* 921 (14 703—12 635), ołów surowy 1 378 (1 655—1 346).

— Ogólny obrót towarowy portu gdyńskiego w marcu rb. wyniósł 749 602,4 ton wobec 611 994,8 ton w lutym rb. oraz 600 276,8 ton w marcu r. ub.

— XII Targi Futrzarskie w Leningradzie przyniosły najlepsze wyniki spośród dotychczas odbytych Targów. Sprzedano niemal wszystkie towary na sumę przeszło 5 miln. dolarów.

Polak świadomy swych obowiązków narodowych kupuje tylko w przedsiębiorstwie, w którym uwidocznione jest powyższe godło.

Alaska — 49 stanem w Stanach Zjednoczonych

Alaska była dotychczas krajem poszukiwaczy, którzy przybywali na daleką północ celem zdobycia skór, ryb, a przede wszystkim złota. Niewielu jednak z nich osiedlało się tu na dłuższą i na ogromnym terytorium 586.000 mil kwadr., stanowiącym jedną piątą powierzchni Stanów Zjednoczonych, znajdowało się zaledwie 60.000 mieszkańców, z czego biali stanowili prawie 40.000. W ostatnich czasach jednak, dzięki ogromnemu rozwojowi lotnictwa, komunikacja z Alaską, oddzieloną od U. S. A. dominium Kanady, stała się o wiele łatwiejsza, a kontakt „kraju wiecznego śniegu” z macierzystymi stanami o wiele bliższy.

W ostatnich latach powstał z inicjatywy amerykańskiego ministra handlu, Ropera, plan zorganizowania akcji osiedleńczej na Alasce, finansowanej przez rząd. Chodziło o dostarczenie warsztatów pracy licznym rzeszom bezrobotnych. Rząd waszyngtoński energicznie wziął się do realizowania tego planu. Zgłaszający się do wyjazdu na Alaskę rolnicy, rzemieślnicy, robotnicy i przedstawiciele wolnych zawodów przewożeni byli na koszt państwa na Alaskę, wyposażeni w narzędzia pracy i ubranie. Każda rodzina utrzymywała 14 akrów ziemi pod uprawą, traktory i maszyny rolnicze, a ponadto w ciągu 5 lat miała być zaopatrzona w żywność. Dług

zaciągnięty przez kolonistów miał być spłacany w ciągu 30 lat.

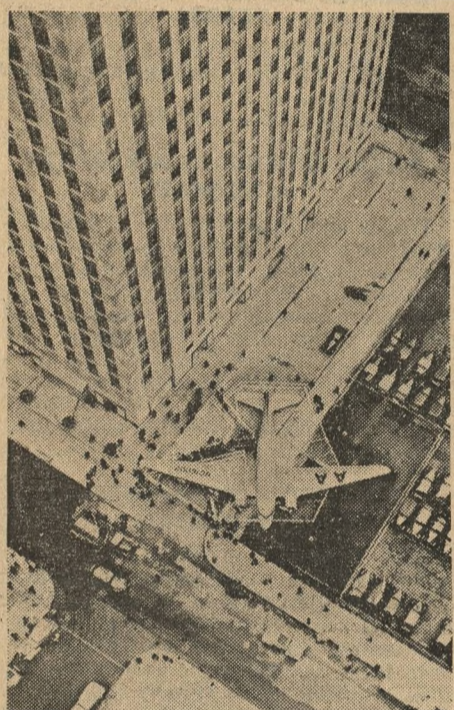
Akcja ta wydała dotychczas doskonałe rezultaty. Odchodzące z San Francisco statki pełne emigrantów żegnane były jak dawniej „Pilgrim Fathers”. Ludność Alaski miała się w krótkim czasie potroić. Odżyły drzemiące jeszcze tradycje dawnych zdobywców Zachodu. Na dalekiej północy powstały jak grzyby po deszczu nowe osady, na miejsce dawnych namiotów wybudowano domy, szpitale i szkoły, wielkie centra emigracyjne przekształciły się w miasta, które jak Matanuska i Palmer, rozwijają się w szybkim tempie. Wśród lodów i śniegów wyrosły typowe amerykańskie „home”. Wszędzie widzi się pracowitą krzątanicę i ogromny ruch budowlany, typowy dla nowych osiedli pionierskich.

Pomimo trudnych warunków dla rolnictwa i bardzo krótkiego sezonu, uprawa roli, zwłaszcza w bardzo żyznych dolinach górskich, dała pomyślne rezultaty. Lodoława powłoka ustępuje szechownicy pól, zwłaszcza kukurydza i kartofle udają się doskonale. Ponadto znaleziono tu doskonałe warunki dla hodowli bydła. Przyszłość Alaski — jak zgodnie przyznają wszyscy — stanowią jednak jej ogromne bogactwa naturalne, a więc źródła ropy i złoża mineralne, które czynią z niej „nowe El Dorado”.

W związku z ostatnimi zarządzeniami w dziedzinie wzmocnienia sił zbrojnych, Alaską zainteresowały się amerykańskie władze wojskowe. Ze względu na konieczność obrony 2.500 mil linii wybrzeża morską ma ona się stać bazą morską i lotniczą i stanowić będzie ważną pęczę strategię na drodze na Daleki Wschód. Ważnym argumentem w dyskusjach Kongresu nad sprawą Alaski jest to, że jej stolica — Fairbanks — jest położona o 2.000 mil bliżej Japonii, niż najwyżej na północ leżące miasta Stanów Zjednoczonych.

Książę Chichibu, brat cesarza japońskiego, przybył już z żoną do Anglii na uroczystości koronacyjne, gdzie reprezentować będzie krainę wschodzącego słońca. Na zdjęciu książęca para w porcie Plymouth.

Obok olbrzymiego drapacza chmur TCA Building w Nowym Jorku wystawiono samolot pasażerski - sleeping dla 14 pasażerów. Amerykanie z zainteresowaniem przyglądają się temu nowemu cudowi techniki.

W Abisynii wreszcie ożywna praca nad budową autostrad. Na zdjęciu widzimy budowę szosy w prowincji Laghix.

Lotnisko pod młotkiem licytacyjnym

Położone pod Paryżem lotnisko cywilne w Tousson przeszło w ostatnim czasie przełomowe chwile. Z uwagi na dogodniejsze warunki hangarowania, właściciele aparatów przenieśli się w Tousson do Wersalu. Wskutek masowego odpływu lotników-sportowców kierownictwo lotniska znalazło się w trudnościach materialnych, tym bardziej, że teren należał do prywatnej osoby, domagającej się regularnego placenia należności za parcele.

Doszło do tego, że komornik zamierzał obłożyć arestem lotnisko i zająć urządzenie administracji technicznej. Dzięki jednakże interwencji Aeroklubu Francuskiego nie doszło do licytacji. Przychylnie stanowisko ministra lotnictwa francuskiego, Cota, spowodowało, że na lotnisku w Tousson odbywać się będą spadochronowe. Decyzja ta ocalała lotnisko przed zagładą w postaci nieobliczalnych posunięć komornika sądowego.

Sleeping w przestworzach

Na lotnisku londyńskim odbywały się ostatnio próby lotów aparatu-olbrzyma, wyprodukowanego przez Armstrong i Whitwortha. Samolot ten będzie mógł już niebawem przystąpić do stałej komunikacji między Londynem i Paryżem.

Stalowy ptak, zaopatrzony w skrzydła o rozpiętości 33 m, uzyskiwał już szybkość dochodzącą 320 km na godzinę. Pełne obciążenie wspaniałej maszyny wynosi 20 t. W kabinach, które można każdej chwili przystosować do łóżek, liczba pasażerów ustalona została na 42 osoby, oraz

5 osób załogi. Poza tym w aparacie znajduje się bar, łaźnia oraz zapasowa kabina, która może być przystosowana do celów leczniczych lub zmieniona na salonik fryzjerski. Regularna komunikacja między Londynem i Paryżem zostanie uruchomiona za pomocą tego olbrzyma już w ostatnich dniach kwietnia. W okresie uroczystości koronacyjnych stalowy ptak przewiezie urzędową delegację francuską oraz reprezentantów 18 państw i agencji prasowych.

Małpki nie większe od myszy polnej

W lasach Ameryki Południowej wykryto pewien gatunek małp nie większych od naszej myszy polnej. Małpki te zamieszkują olbrzymimi stadami lasy w delcie Amazonki i żyją, podobnie jak i ich większe siostrzyce na drzewach. Zazwyczaj kolonia tych zwinnych zwierzątek, przez zoologów zwanych „Yacchus penicillatus” składająca się z około 30 sztuk, zajmuje jedno drzewo. Niezwykle płochliwe „mysie małpki”, za najłżejszym szmerem uciekają na najwyższy szczyt drzewa, gdzie ich prześladowca doścignąć nie może. Tej płochliwości zawdzięczają małpki Yacchus penicillatus zapewne utrzymanie gatunku, gdyż rozrodczość ich w przeciwnieństwie do myszy, do której zbliżone są wzrostem, jest raczej niska.

Koszt piramidy Cheopsa

Dwaj architekci amerykańscy obliczyli ostatnio koszty, połączone z budową największej z piramid egipskich w Gizie. Według ich obliczeń, sam materiał budowlany (bloki kamienne) kosztowałby podług obecnych cen około 150 milionów dolarów. Do budowy piramidy należałoby zwerbować blisko 10.000 robotników z

ARCZYDZIEŁO OWIANE CZAREM NIEWYSŁOWIONEGO PIĘKNA I ROMANTYZMU! FILM, KTÓRY ZDOBYŁ UZNANIE WSZYSTKICH!

„ORDYNAT MICHOROWSKI” (II część „TRĘDOWATEJ”)

Słynna powieść Heleny Mniszkówny, która czytały miliony a zobrazowana dziś na filmie, przedstawia nie mniejszą atrakcję, jak ongiś książka sama. Możemy nawet śmiało twierdzić, że film ma przewagę nad powieścią samą o tyle, że trafia bezpośrednio do obrazu wprost do serca widza. Dowodem czego olbrzymie powodzenie, jakim cieszy się „Ordynat Michorowski” na ekranach kin

APOLLO i METROPOLIS,
nr 40 645

placą dzienną 1 dolara, przy czym zużyłoby oni około 200 dni pracy, co łącznie wyniosłoby koszt robocizny 2 miliony dolarów. Jak stwierdzają uczeni egiptologowie, budowa piramidy Cheopsa pochłonęła w swoim czasie ponad 150 milionów dni roboczych.

Gdyby natomiast do budowy nowoczesnej piramidy w Gizie użyto nie bloków kamiennych, lecz żelazobetonu, koszt materiału wyniosłoby około 15 milionów dolarów, zaś robocizna niecały milion dolarów przy zużyciu 750 tysięcy dni roboczych.

FILM WIELKICH PRZEŻYĆ!
ARCZYDZIEŁO NIEZWYKŁYCH EMOCYJ!

„BOHATER”

Najwspanialszy aktor Hollywoodu, genialny tragik WALLACE BEERY oraz najpiękniejsza para kochanków JOHN BOLES i BARBARA STANWYCK stanowią znakomitą obsadę tego potężnego filmu. Zdziwiający swym realistycznym ujęciem i rozmachem sceny — bohaterskie boje z wojny hiszpańsko-amerykańskiej, wstrząsające przygody w niebezpiecznej dżungli oraz krew w żyłach mroźące walki z dzikimi bestiami — przykuwają uwagę widza od pierwszej do ostatniej sceny. Na tle tych wysoce emocjonujących fragmentów rozwija się płomienny dramat miłosny, o przebogatej skali namiętności i uczuć ludzkich.

„BOHATER” jest nie tylko najlepszą kreacją tak znakomitego artysty, jakim jest WALLACE BEERY, ale również i filmem nagrodzonym złotym medalem Akademii Sztuki w Ameryce.

„BOHATER” ukaże się jako najbliższa premiera kina

METROPOLIS,
nr 40 644

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Wielkiego

Dziś teatr nieczynny z powodu próby generalnej opery komicznej „Czterech gburów”.

W piątek 16 bm. po raz drugi Pucciniego „Cyganeria”. (Zniżki nieważne).

Z Teatru Polskiego

Dziś wezwartek arcywesoła krotkoczwila R. Niewiarowicza „Gdzie diabeł nie może”, która zdobyła pełne powodzenie, a to dzięki swej wybornej treści i koncertowej grze artystów z Ludwiżanką, Kierczyńskim i Roślanem na czele.

Z Teatru Nowego

Dziś premiera świetnej Rewii Lwowskiej „Co wolno wojewodzie...”, arcywesoły tekst znakomitego lwowskiego poety H. Zbierzchowskiego. Na czele znakomitego zespołu znany komik Antoni Koczorowski. Bilety w cenie od 70 gr. do zł 3,20 wczesniej do nabycia w firmie F. Zygartowski.

Lepiej zarobiegac niż leczyć!

piłulki z chinina w proszku

CENA 2,250

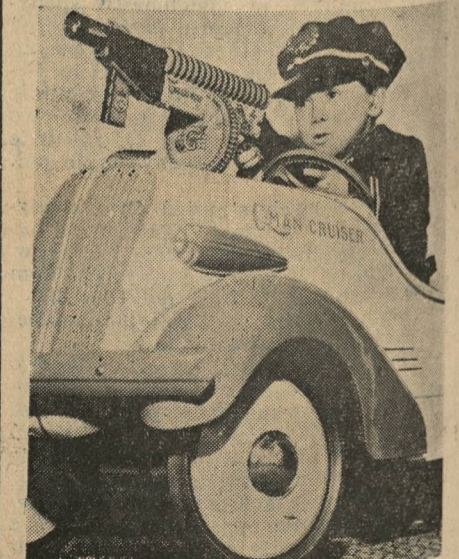
WE WSZYSTKICH APTEKACH

Original

nr 40 974

W Anglii cieszą się wielkim powodzeniem wyścigi motocyklowe na przełaj, które stawiają zarówno przed kierowcą jak i przed maszyną niesłychanie trudne zadania. Na zdjęciu jeden z uczestników wyścigu podczas jazdy pod górę.

W Ameryce wynaleziono nową zabawkę dla dzieci. Samochód z karabinem maszynowym jako narzędzie walki z gangsterami. Dość dziwne metody wychowawcze

PRANDZIWE ZDARZENIE W ILUSTRACJACH

NOWY, ŁATWY SPOSÓB ZDOBYCIA ŚWIEŻEGO I MŁODEGO WYGLĄDU

1 O godz. 6-j, po ciężkiej pracy, ma ona zmęczoną, pomarszczoną twarz.

2 O g. 6.45 stosuje ten nowy, magiczny puder „4 w jednym” o lekrostatycznym zespoleniu ze skórą — takim, jakie ma magnes z igłą lub kawałkiem stali.

3 O g. 7-ej wygląda już młodo i świeżo, mając cudowną cerę. Brzydki połysk nosa i twarzy usunięty całkowicie — nawet wszystkie mniejsze zmarszczki znikły. Po jednym zastosowaniu puder tetrzyma się ze względu na jego lekrostatyczne zespolenie ze skórą.

Dzięki temu lekrostatycznemu zespoleniu ze skórą, puder przylega tak równo do skóry, że jest zupełnie niewidoczny. Najbliższe nawet przyjaciółki nigdy się nie domyślą, że cudowna cera Pani nie jest wyłączną zasługą Jej naturalnejrody. Na powietrzu, w słońcu i podczas deszczu, kąpieli morskiej lub gry w tenisa, w murach, podczas tańca w najbardziej dusznej sali balowej, zawsze może Pani zachować fascynującą piękną cerę o ślicznej matowości. Puder ten opiera się wilgoci, jak również poceniu się. Nigdy nie tworzy grudek lub

plam. Proś o Puder Tokalon, spreparowany według oryginalnego francuskiego przepisu znakomitego paryskiego Pudru Tokalon — magiczny puder „4 w jednym” o lekrostatycznym zespoleniu ze skórą — patentowany. Szczęśliwy wynik gwarantowany lub zwrot pieniędzy.

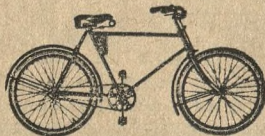
Gratias. Każda cytelniczka niniejszego pisma może otrzymać bezpłatnie Łukusową Kaszkę Piękności zawierającą Krem Tokalon (różowy i biały), oraz rozmaite odcienie Pudru Tokalon. Należy przelać 50 groszy w znaczkach na zwrot przesyłki, opakowania i innych kosztów do firmy Ontax, oddział 6—B Warszawa, ul. Traugutta 3.

KAKAO „HOLLANDA” znanej jakości
KUWERTURĘ i MASŁO KAKAOWE stale na składzie

ng 41577 poleca

„LUKULLUS”

Fabryka cukrów, czekolady i kakao, BYDGOSZCZ
Filia: POZNAŃ, Mostowa 32, Tel. 20-77

ROWERY
najlepszych fabrykatów, w wielkim wyborze, tanio i do brze poleca dz 22 753
KUKWISZ
Poznań, plac Sapieżyński 7.

RADIUM

REWELACYJNA POWIEŚĆ O MARII SKŁODOWSKIEJ UKAZAŁA SIĘ JUŻ W DRUGIM ODCINKU W NRZE 16 NAJPOPULARNIEJSZEGO TYGODNIKA **JLUSTRACJA POLSKA**

Numer ten, który można nabyć we wszystkich miejscach sprzedaży gazet, zawiera między innymi:

- Pochód na Skalkę K. Szymanowskiego
- Złota Róża dla królowej
- Jawonia podbija przestworza
- Szalony bunt takira
- Żywiol zniszczył dęby rogalińskie
- Fatalny skok z 60 m wysokości
- Osierocony tron cygański
- Wystawa pod gotym niebem
- Skończono katolicy w Japonii
- Chcemy ładnie mieszkać
- Wiosna na wesoło
- Pancerniki powietrzne

Otwierajcie szafy!
Przełóżajcie garderobę!
Najlepiej odzież wiosenną
czyści chemicznie i farbuje
BARWA-KALAMAJSKI
Filie we wszystkich dzielnicach Poznania.

Pg 25 130/1-9.23/4

Domek
3 ubikacyjny, warsztat, szopa, morga ogrodu w dużej wsi dla kolodzieja lub stolarza, Konstancja Łuczak, Daszewice, stacja Krzesiny. Zgłoszenia Kurier Poznański z 92 948

Sprzedam
z powodu likwidacji warsztatu zbedne części motocyklowe jak zówek do motocykla, skrzynki biegów, gaźniki. Poznań, Główna 43 a. Zgłoszenia Kurier Poznański z 92 948

Przy Zarządzie Miejskim w Bydgoszczy wakuje posada

1 laborantki

Zgłosić się mogą kandydatki obznajomione z pracami z zakresu bakteriologii, serologii i badań klinicznych.

Podania z określeniem żadanego wynagrodzenia należy nadsyłać do Wydziału I Zarządu Miejskiego, ul. Jezuicka nr. 1,

w terminie do dnia 22 kwietnia 1937 r.

Do podania należy dołączyć:

1. życiorys,
2. poświadczenie obywatelstwa polskiego,
3. odpisy świadectw.

Zarząd Miejski w Bydgoszczy.

ng 40751

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11.10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10.45.

1. DOMY - PARCELE

Kamienicę
blisko śródmieścia, dochód 4 000 sprzedam 25 000.— Gruszczyński, Aleje Marcinkowskiego 17 a. Zg 92 582

Parcele
800 m² Winogrody sprzeda. Dudek, Wielkie Garbary 34. Zg 92 920

Parcele
budowlana na Śródcie 723 m² spiesznie sprzedam. Wierzbiciec 57, m. 8. Zg 92 949

Domek
3 pokoje kuchnia sprzedam. Borsy, Luboń, przy boisku Sokola. Zg 92 732

Kamienicę
przy rynku, 4 składy, 18 ubikacji mieszkalnych sprzedam korzystnie. Oferty Agencja Kuriera Poznańskiego, Kościarny. ng 41 591

Parcele
(plac budowlany) do 1 000 m² korzystnie sprzedam. G. Wilda 92. Zg 92 790/800

Parcele
przy dworcu kol. Luboń sprzedam korzystnie. Golebiewski, Zabikowo, Puławskiego 12. Zg 91 263-4

Willa
dwa mieszkania niewykończona 11 000.— wpłaty 7 000.— Poczta-wa 15 — 2. Zg 93 176

Kamienicę
nowa, dochód 3 100 — sprzedam 26 000.— Maciejczyk, Piekary 12a II. Zg 93 211

Kamienica
nowa 26 000. kamienica nowa — 85 000.— kamienica 55 000.— kamienica 44 000.— Parcela Hetmańskiej 4 okazjnie sprzeda.

Karalus,
Poznań Marszałka Focha 25. Zg 93 204

Kamienica
14 000.— dochodu 85 000.— wpłaty 65 000.— Ratajczak, Skarbowska 18 Zg 95 061

Parcele
Łazarz pod kamienicę sprzedam. Oferty Kurier Pozn. Zg 93 209

2. PIENIĄDZ

Lekarz
poszukuje pożyczki 1 000.— zł — gwarancja hipoteczna. Oferty Kurier Poznański Zg 92 896

Wielka kancelaria adwokacka
w woj. mieście b. dzielnicy pruskiej poszukuje od zaraz spółniczkę adwokata „chrześcijanina”. Oferty Kurier Poznański, Gdynia. ng 40 557

Poważne
przedsiębiorstwo przemysłowe poszukuje pożyczki 20—30 tys. zabezpieczonych hipotecznie na 1 miejscu. Oprocentowanie według umowy. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego ng 41 596

4. OSOBISTE

Modelowe
kapelusze damskie „Ines”, Piekary 22/23.

Asygnaty
Kredyt. Pg 26 063-14.78

Wszyscy
wiedzą, że w Sniadalni Sobczyńskiego, Ratajczaka 2, zjesz najtaniej.

Manikurzystka p. Zofia
przyjmuje znowu F-mie Muzyński 27 Grudnia 4. Zg 93 166

6. OŻENKI

Kawaler
piekarz i cukiernik, lat 29, poszukuje żony z majątkiem współzależności interesu. Oferty fotografica, która zwracam. Oferty Kurier Poznański Zg 92 930

Panna
lat 35, posiada 7 tysięcy gotówki, pozna panów w celu matrymonialnym. Proszę poważnie i szczerze oferty kierować do Kuriera Poznańskiego Zg 92 880

Największy wybór
posażnych pań oraz panów zajmujących poważne stanowiska poleca jedynie Echo, Poznań. — św. Marcin 57, telefon 50-30. Prospekt wysłamy darmo. Dyskretna gwarantowana. Zg 93 086

Kawaler
lat 32, brunet przystojny, posiadający ca 10 000 gotówki poszukuje panny do lat 28, z odpowiednim posagiem, celem powiększenia przedsiębiorstwa. Egzystencja zapewniona. Cel matrymonialny. Oferty Kurier Poznański Zg 92 916

Panna
lat 32, szatynka, przystojna, która obejmie młyn po rodzicach poszukuje odpowiedniej partii. Panowie z majątkiem od 15 tys. zł mogą się zgłosić z dołącz. fotografii do Kuriera Poznańskiego Zg 92 623

7. SPRZEDAŻE

Motocykl „Phänomen”
notorem Sachsa 2 75 KM, 2 biegi 1 wolny światło elektryczne. Bezpodatkowy. Rejestracja jak rower. Cena 695.—

Wul - Gum,
Poznań Wielkie Garbary 8. Pg 25 100-52.93

Meble
największy wybór, najniższe ceny, tylko
Wrocławska 38
„Hala Mebli”. Pg 26 052-54.415

Plachty
nieprzemakalne, impregnowane przeciwwodnie dostarcza najtaniej Wejman, Kościelna 17. Zg 69 187

Gospodarstwo
140 mórg sprzedam zaraz, wpłaty 25 000.— gotówka. Agenci wykluczeni. Oferty Kurier Poznański Zg 90 034

Bilard
francuski, duży kompletny używany w dobrym stanie sprzedam. Półwiejska 15, m. 6, godz. 16—17 Zg 92 870

Dla blawatnika
lat 29, dobrze zaprowadzony interes lokciowy, dom murowany, 2 piętrowy w rynku, 11 pokoi, 3 kuchnie, duży skład, sklepy, spichlerz wzbawione, roczna dzierżawa ca 2 000.— zł wpłaty 15 000 zł. Zgłoszenia Kurier Poznański Zg 92 314

Maszyny do pisania
małe i duże — nowe, używane z gwarancją — dostarcza najkorzystniej

Kochanowicz S-ka
Plac Wolności 13 Pg 29 945-14.13

Skład
kolonialny dobrze zaprowadzony na sprzedaż. Marsz. Focha 173. Zg 92 929

Harmonium
12 reg. bardzo dobrym stanie. — Adres Kurier Poznański Zg 92 886

Tapczan
tanio. Wrocławska 15, mieszkanie 16. Zg 92 887

Pianino
Carl Ecke sprzedam. Marcin 45a m. 5. Zg 92 898

Do łodzi
motor przyczepny Grade 5 koni wolnobieżny komplet. Zgłoszenia Kurier Poznański Zg 92 912

Skład
cukierków z powodu wyjazdu. — Oferty Kurier Poznański Zg 92 946

Materiały Bielskie
ubraniowe, płaszczowe najkorzystniej
GEYER
św. Marcin 18
narożnik Ratajczaka — Asygnaty „Kredyt”. Pg 25 137-3.25

Meble
sypialnie, jadalnie, kuchnie, gabinety, wszelkie inne urządzenia domowe nowe, używane, najtaniej kupisz
tylko Woźna 16
Zg 92 953

Pianina, fisharmonie
okazyjnie, zamiany. Marcina 22, podwórze. Zg 92 952

Pies
Wodolaz (Nowofundlandczyk) tanio na sprzedaż. Szamotulska 6. Zg 92 919

Wózek
dziecięcy sprzedam okazjnie. — Rybaki 46 — 3. Zg 92 864

Maszyna
do szycia. Sieroca 5/6 — 5. Zg 92 965

Kinoaparat
Erneman

krzesła
teatralne sprzedam. Półwiejska 2, m. 1. Zg 92 983

Hurt masła
jaj zaprowadzony sprzedam, powód wyjazd. Oferty Kurier Poznański Zg 92 976

Motocykl N. S. U.
3 KM 2 biegi 1 wolny. Bezpodatkowy — rejestracja jak rower

Najsilniejszy, Najtańszy

Motor
Poznań, Dąbrowskiego 5. Zg 22 588

Belki
kantówki, szalówki i wszelkie materiały budowlane z tartaku w Gądkach sprzedaje wagonowo i wozami firma Teodor Staniewski hurt drzewa, Poznań, ul. Składowa 1, m. 5. Zg 93 098

Żelazna
prasa biurowa tanio sprzedam. Oferty Kurier Poznański Zg 93 090

Dynamo
A. E. G. prad stały 115 volt, 17 amp., 1,95 KW z kompletną tablicą rozdzielczą sprzedam. Ul. Ogrodowa 17, warsztat. Zg 93 081

Mały
samochód limuzynka 4 siedzeń, nowy, nowe opony tanio sprzedam. Centralne warsztaty, Dąbrowskiego 40. Zg 92 997

Sprzedam
radio, szafa biała do rzeczy, deroby. Prusa 20, m. 10. Zg 93 080

Materiały bielskie
piękne desenie — stały napływ ostatnich nowości! Odbrymni wybór! Niskie ceny. Asygnaty Kurdyt.

Bolesław Wiese
Stary Rynek 40
Pg 25 950-1-14.36

Meble
kupuje się najtaniej u
Bakosia, Stary Rynek 51
Zg 90 296-7

Sprzedam
nową platformę na oponach. Kowalski, Gniezno, Mieczysława 14. ng 40 827

Aparat
na pięć gatunków kawy. Piłkowskiego, Półwiejska 4. Zg 93 186

Kolonialne
prosperująca mieszkaniec ruczawa ulica, centrum okazjnie sprzedam. Wedzikowski, Piekary 11. Zg 93 185

Kolonialne
zaprowadzona 10 lat narożnik, okna wystawowe, mieszkanie korzystnie. Adres Kurier Poznański Zg 93 183

Płaszcz Kostiumy Komplety
przodują elegancją i korzystnie cenami najniższymi wprost z fabryki konfekcji damskiej

Wildowa - Sfa
Wodna 1
Asygnaty kredytowa. ng 39 944-5

Kafle
kolorowe, szamotowe, białe, szmelcowe poleca korzystnie Fr. Masadyński, Poznań, Plac Nowomiejski 10a, fabryka kafli. Zg 90 334-5

Samochód
Ford korzystnie na osobowy sprzedaż. Zgłoszenia Zgłoszenia na 41 609/10

Torebki damskie
Parasole — laski Walizy — Paski

Czysz,
Szkoła 11.
Pg 25 570-1/2.18-19

Materace
sprzedają firmę "Materac", Poznań, Półwiejska 2. zdg 92 991/2

Półwolań
dobrym stanie na sprzedaż. Półwiejska 26. zdg 93 038/9

Hoblarka
60 cm szer. używana w bardzo dobrym stanie do sprzedania. Oglądać można w firmie Kania. Września "Tartak". ng 41 595

Samochód
Citroen, limuzyna, dobrze utrzymany, przejechanych 25 tys. km. sprzedam za gotówkę 3 000. — zł. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego ng 41 594

Pianino
używane dobrze utrzymane sprzedam tanio Centralny Magazyn Pianin, Poznań, Pierackiego 11. Ng 40 504

Ogniotrwała
szafa średniej wielkości. Adres Kurier Poznański zdg 93 104

Futro
sealowe, czapki, mufki nowe 145 łapki nowe 350. — Kanalowa 9-5. zdg 93 099

Fiat 505
otwarty w b. dobrym stanie korzystnie sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 93 169

Meble kuchenne
wprost twórcy najkorzystniej. Piaskowa 3. Koniacki. zdg 93 106

Samochód
Fiat 501 otwarty na chodzie. — Informacje Sieroca 8.9. m. 2. zdg 93 136

Koń
dobry Traugutta 15. zdg 93 219

Wanny emalowane
w bardzo dobrym stanie mało używane sprzedam korzystnie. — Oferty Kurier Poznański zdg 93 126

Radioodbiornik
Kosmos, Imperial okazynie Radioexpert, Śniadeckich 1. zdg 93 118

Skład
papieru tytoniu, Pocztowa 20. od 5-7. zdg 93 057

Jadalnie
stylowe tanio. Stolarska Bukowska 9. zdg 93 053

Sprzedam
zaprowadzony skład papieru, zabawek. Oferty Kurier Poznański zdg 93 049

Sprzedam
samochód limuzyn. Chevrolet 4. Oferty Kurier Poznański zdg 93 048

Pianino
okazynie tanio. Drygas, Trzeciego Maja 4. zdg 93 037

Powózki
platformy sprzedam. Wieżowa 10 zdg 93 036

Lokomobile
Wolfa para przegrzana z kondensacją około 200 KM bardzo dobrym stanie natychmiast sprzedam. Rowiecki, Poznań, Wierzbicze 7. zdg 93 015

Kilka męskich
garniturów mało używanych — sprzedam. Zgłoszenia Słowackiego 18. m. 6. tylko w godzinach 12-2 i 18-20. zdg 93 145

Kapelusze
pół darmo. „Jadwiga”. Podgórna 10. a. zdg 93 144

Urządzenie
składu kapeluszy sprzedam. Podgórna 10. a. zdg 93 143

Urządzenie
kolonialki owoców, warzywa — sprzedam. Just. Mielżyńskiego 2. zdg 93 070

Papieru
skład dobrze zaprowadzony, centrum dzielnicy Poznań, sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 93 064

10. MAJĄTKI

Sprzedam
z powodu choroby posiadłość miejską w Gnieźnie maszynę zabudowaną, 45 m², willa 7 pokoi, — drugi domek, 2 pokoje z kuchnią wszelkie wygodny, piękne położenie nadaje się na każde przedsięwzięcie, parcelacje — dla emeryta, prywatne za gotówkę. Oferty Kurier Poznański zdg 92 881

11. KUPNA

Lombardowe
kwity, srebro, złoto, wszelkie starożytności kupuje „Lamus”. Strzelecka 1. Pg 24 994-57,277

Psa
tresowanego wilka lub dobermana oraz

ławki, stoły
do ogrodu kupie. „Emka”. Wrocławska 30. ng 41 572

Selere
pietruszkę, marchew kupuje każda ilość. Oferty Kurier Poznański zdg 92 677

Radio
prad staly sieciowe okazynie kupie. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 92 903

Prasę
do dzielenia butek kupie. Łączkowski sw. Marcina 29. zdg 92 856

Szyny kolejki
1500 mb.

10 łorek wywrotowych
kupimy spiesznie za gotówkę. — Oferty tylko ceną Kurier Pozn. zdg 93 153

12 DO WYNAJĘCIA

4 1/2
pokojowe Waly Jadwigi frontowe zwrot renowacji zgoda gospodarza. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 92 737

Czteropokojowe
słoneczne, czyste, komfortowe zaraz lub później. Ul. Spokojna 4. m. 2. zdg 92 766

Czteropokojowe
komfortowe, parkiety, bezpodatkowe zaraz. Focha 125. zdg 91 524

Przejęcie
dwupokojowego komfortowego — Języce kompletnie urządzone. — Adres Kurier Poznański zdg 92 925

Dwupokojowe
kuchnia bezpodatkowe wolne. — Graniczna 7. m. 4. zdg 92 950

Trzypokojowe
centrum

„Rex”
Trzeciego Maja 5. zdg 92 939

Odstąpię
3 pokoje urzędnikowi, małym wynagrodzeniem. Rynek Łazarzski 10 — 7. zdg 92 865

Pokój
z kuchnią, parter front, od 1-go maja wolne. Matejki 4, od 13. Pg 26 070-15,673

Dwupokojowe
50.— 35.—

Trzypokojowe
65.— 58.— 45.—

Czteropokojowe
85.— 70.— Marcina 74. I. 18. front. zdg 93 097

4
pokojowe komfortowe, śródmieściu, II słończne, czynsz ustawowy. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 93 091

Mieszkanie
trzy lub dwupokojowe wynajmie pewnemu gospodarz. Wybickiego 3. zdg 93 197

Filarecka
3 (Górna Wilda) trzypokojowe. zdg 93 190

Ratajczaka
33. pięciopokojowe. zdg 93 189

Filarecka
3. dwupokojowe. zdg 93 188

Dąbrowskiego
151. trzypokojowe. zdg 93 187

Pięciopokojowe
Wielka 9 od lipca. zdg 93 115

Sześciopokojowe
Działyńskich 7. zdg 93 114

Trzypokojowe
Focha 126. zdg 73 113

Trzypokojowe
Hetmańska 1. zdg 93 112

Śródmieściu
tanie trzypokojowe czwarte piętro oddam. Adres poda Kurier Poznański zdg 93 111

Trzypokojowe
Słowackiego, Małeckiego, Poznańska, Ratajczaka „Jur”. Piekary 26. zdg 93 137

Czteropokojowe
Konopnickiej 15 — 4. zdg 93 223

Kraszewskiego
jedenaście
jest ładne 5 pokojowe mieszkanie zaraz do wynajęcia (gospodarz). zdg 93 220

Trzypokojowe
dwupokojowe
Park Wilsona — nowe. Klonowicza 8. zdg 93 212

Trzypokojowe
Dąbrowskiego. Zgłoszenia Poznańska 55. lewo. zdg 93 020

Czteropokojowe
trzypokojowe słoneczne. Jackowskiego wskaże Piotra Wawrzyniaka 32 — 2. zdg 93 149

13. SZUKA MIESZK.

Dwupokojowe
mieszkanie urzędnik ewentl. z góry. peryferie, pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurier Poznański zdg 92 918

3 pokojowego
komfortowego od gospodarza — urzędnik etatowy, bezzdziejny. — Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego pod zdg 92 883

Próżnych
pokoi niekrepujących, lub mieszkanie śródmieściu spiesznie poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 92 862

Dwupokojowego
z kuchnią w Jeżycach poszukuje. dam zabezpieczenie roczne. Oferty Kurier Poznański zdg 93 000

Pokoju
kuchnia, gospodarza lub próżnego, krawcowa. Oferty Kurier Poznański zdg 93 103

Emerytowany
wyższy urzędnik państw. samotny poszukuje 1-2 pok. z kuchnią od 1 maja. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 151

Pokoju
kuchnia lub pojedynczego poszukuje solidny samotny, zapłaci naprzód. Oferty Kurier Poznański zdg 93 065

15. POKOJE UMEBL.

Pokój
umeblowany do wynajęcia każdego czasu. Aleje Marcinkowskiego 1. m. 8 (dom narożny). zdg 89 467

Ogrodowa
19. m. 5, pokój dla 1 lub 2 osób zdg 92 587

Przyjeżdżnym
pl. Kolegiacki 5 — 3 (Nowy Rynek). Dzwonek nocny. dg 22 459

Elegancki
śniadaniem, łazienka, elektrycznością od zaraz. Mickiewicza 27. m. 8. zdg 92 923

Pokój
czysty. Szewska 19 — 5. zdg 92 858

Niekrepujący
Plac Bernardyński 2 (restauracja). zdg 92 892

Próżny
pokój do wynajęcia. Gajowa 4. m. 2. zdg 92 945

Frontowy
obiadami, bez. Wrocławska 14 — m. 10. zdg 92 942

Ogrodowa
12 — 24. zdg 92 951

Pani
solidnej — najchętniej urzędnicze — Młyńska 12. I piętro, m. 6. zdg 92 859

Słoneczny
Kreta 6 — 7. zdg 92 918

Parter
dwuosobowy. Plac Działowy 6 m. 1. zdg 92 851

Pokoik
Jackowskiego 25 — 22. zdg 92 850

Komfortowy
utrzymaniem. Pocztowa 21 — 4. zdg 92 655

Pokój
telefon. Matejki 61 — 6. zdg 92 885

Dąbrowskiego
41 — 7. zdg 92 882

Dwuosobowy
Piekary 22. m. 11. zdg 92 869

Pokój
komfortowy zaraz. Ul. Skarbowa 21. m. 2. zdg 92 960

Małeckiego
11 — 3, jedno — dwuosobowy. zdg 92 957

Elegancki
Prusa 17 — 3. zdg 92 956

Elektryczność
dwuosobowy. Strzelecka 11 — 8. zdg 92 989

Matejki
2 — 5. zdg 92 988

Pokój
Półwiejska 30 — 7, telefon 17-69 zdg 92 972

Frontowy
1. 2 panom. Gąsiorowskich 10. m. 10. zdg 92 971

Utrzymaniem
3 Maja 3 a — 17. zdg 92 968

Paniom
Śniadeckich 9 — 8. zdg 93 010

Wrocławska
14 — 9, ewentl. utrzymaniem. zdg 93 009

Telefonem
Kreta 22 — 4. zdg 93 007

Al. Marcinkowskiego
1 a. m. 13. zdg 93 006

Utrzymaniem
bez zaraz. Długa 11 — 7. zdg 93 005

Bezzdziejne
małżeństwo intel. i wspólny eleg. zaraz. Mostowa 15. m. 9. zdg 92 984

Półwiejska
15 m 5 czysty słoneczny panu. zdg 92 979

Przyjeżdżnym
niekrepujący. Ratajczaka 11 a — m. 112. zdg 93 201

Dwuosobowy
elektryczność, łazienka. Szkoła 3 — 26. zdg 93 002

Wojciech
2 — 4. zdg 92 999

Pierackiego
15 — 8, jedno — dwuosobowy. zdg 93 200

Ładny
niekrepujący pokój. balkonowy. Wyspiańskiego 21 — 3. zdg 93 066

Pocztowa
10 — 4. zdg 92 978

Pokoik
Górna Wilda 3. m. 21. zdg 93 192

Pokoiczek
Marcin 62. III. podwórze. zdg 93 191

Solidnemu
Żupańskiego 4 — 15. zdg 93 179

Wolnica
3 — 10. zdg 93 174

Klatki
Wronecka 13 — 1. zdg 93 203

Pokój
Śniadeckich 28. m. 10. zdg 93 202

Półwiejska
5 — 6. zdg 93 117

Frontowy
ładny, Niegolewskich 7 — 8. zdg 93 140

Uniwersytet
jednoosobowy. Waly Jana III. 12 — 12. zdg 93 222

Ładny
z klatki. Szwajcarska 19 — 1. zdg 93 221

Frózne
dwa. Fredry 6 — 6. zdg 93 218

Kulturalnym
wygodny. Aleje Marcinkowskiego 1 — 7, II. zdg 93 217

Balkonowy
1-2 osobowy utrzymaniem — bez Kreta 5 — 5. zdg 93 213

Przyjeżdżnym
Zielona 7 — 3. zdg 93 206

Pokój
Wielkie Garbary 40 — 3. zdg 93 125

Ładny
pokój dwom panom. Szamarzewskiego 36 — 9. zdg 93 124

Ratajczaka
17. m. 11. zdg 93 123

Elegancki
Kreta 6 — 2. zdg 93 050

Tanio
Wronecka 6 8 — 12. zdg 93 046

Trzeciego
Maja 6 — 12. zdg 93 017

Przyjeżdżnym
telefon, wysoki parter, Marcinkowskiego 2 — 1. zdg 93 160

Frontowy
słoneczny osobne wejście. Wielkie Garbary 1 — 12. zdg 93 030

Frontowy
ładny. Chwałiszowa 50 — 9. zdg 93 062

Panu
Działyńskich 6 — 10. zdg 93 058

Panom
Wielkie Garbary 23 a — 10. zdg 93 133

16. SZUKA POKOJ

Pustego
pokoju dobry plątnik zaraz. — Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 93 013

Pokój
z klatki niekrepujący przyjeżdżny szuka od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 93 208

Pokoju
słonecznego za 10.— zł szukam. Oferty Kurier Poznański zdg 93 171

Student
jednoosobowego 25-30 zł śródmieściu. Oferty Kurier Poznański zdg 93 210

OGÓLNOPOLSKIE

Warszawa

Piątek, 16 kwietnia.

6.30 audycja poranne: 11.30 audycja dla szkół (dla dzieci starszych: słuchowisko „Podróż na wielorybie”. Ewy Zarębiany; 12.40 dziennik południowy; 12.50 „Pożywna potrawa w jednym garnku” — pogadanka; Zofii Czerny; 15.00 wiadomości gospodarcze; 16.15 rozmowa z chorymi (ks. kapelana Michała Rekasza (ze Lwowa); 16.30 koncert ork. Strazy Wieziennej; 17.00 „Program liceów ogólnokształcących” — odczyt dla rodziców wygl. dr. Borzdan Suchodolski; 17.15 koncert w wyk. Jerzego Sulikowskiego — fortepian i Ludwika Kurkiewicza — klarnet (Łódź); 17.50 pogadanka aktualna; 18.00 wiadomości sportowe ogólne; 18.05 poradnik sportowy; 18.50 „Przegląd rolniczej prasy” — inż. Irena Niewodniczańska (z Wilna). (Kawowice i Łódź nad. aud. lok.); 19.00 „Ze wspomnień o Bolesławie Prusie” z książki Tadeusza Hiża „Talent, dzwonek i coś jeszcze”; 19.20 „Z pieśni o krzeszcu” — audycja orwowa prof. Bronisław Rutkowski; 19.45 fragment operowy; 20.00 pogadanka muzyczna; 20.15 koncert symfoniczny. Transmisja z Filharmonii Warszawskiej. Wykonawcy: orkiestra Filharmonii Warszawskiej pod dyr. Mieczysława Mięczyńskiego i Beveridge Webster — fortepian: około godz. 21.00 dziennik wieczorny i pogadanka aktualna; 22.30 skrzynka załączek nr. 2 „Monolog”; 23.00 patrz program Warszawy II (Mokotów) i Lwowa.

Warszawa I (Raszyn) — 12.03 wirtuoz fortepianu i skrzypiec — płyty; 15.15 mała orkiestra Pol. Radia; 15.15 jak spędzić święto; 16.00 film. Jastyka, architektura; 16.10 pogadanka społeczna; 18.15 poradnik sportowy; 18.20 muzyka lekka (płyty); 18.45 program na jutro; 22.45 muzyka taneczna — płyty.

Warszawa II (Mokotów) — 13.10 „W kalejdoskopie” — koncert popularny — płyty; 14.30 muzyka rozrywkowa — płyty; 23.00 muzyka taneczna — płyty.

POZNAŃ

Poznań — 12.03 Wilhelm Backhaus gra koncert d-moll Brahmsa — płyty; 13.00 wyjątki z filmów dźwiękowych — płyty; 13.25 dzieci proszą o ładną muzykę — płyty; 13.55 przegląd zjedliwy; 15.15 polska muzyka ludowa — płyty; 15.35 życie kulturalne i społeczne Poznania; 15.40 „Nasze wyliczki”; 15.45 moty w teatry w muzyce wczesniawitowej — płyty; 18.15 poradnik sportowy; 18.20 piosenki i tańce — płyty; 18.35 „Czy muzyka modernistyczna jest zła?” — dialog w opr. Tadeusza Zygryda Kaseera; 22.45 muzyka taneczna — płyty.

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

15.00 Praga — Koncert z udz. solisty (altówka). 16.00 Wrocław

Próźny
lub częściowo dwuosobowy. Oferty Kurier Poznański zdg 93 072

17. LOKALE

Skład
3 ubikacje oraz

ubikacje
przemysłowa wydzierżawie. sw. Marcina 77. Zgłoszenia: Chwałiszowa 24 — 1. zdg 92 352

Warsztat
lub składnica wielk. około 100 m² do wynajęcia od zaraz. Czartoria 1 (stróż). zdg 92 696

Szukam
lokalu na stałe dla stowarzyszenia, miejsc 200. śródmieście. — Oferty Kurier Pozn. zdg 91 866

Adwokat
szuka lokali na biura. Oferty Kurier Poznański zdg 92 435

Dwie
ubikacje na cele przemysłowe — lub składnice. Wronecka 24. zdg 92 868

Ubikacje przemysłowe
w centrum miasta poszukuje. — Oferty wymiarem i dzierżawą Kurier Poznański zdg 92

WYTIJWORNIA
PANI
Stani
NOSZA
BIELIZNA
z FIRMY
Schubert
FABRYKA BIELIZNY I DOM PŁOCIEN
NOWA 10
Centrala: Stary Rynek 76.
Pg 25 092-7.61

Sierota
uczciwa, pracowita, przedka szuka posługi. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 970

Uczciwa
szuka posługi. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 967

Posługi
przed południem poszukuje. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 004

Poszukuję
posady do wszystkiego od zaraz. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 92 975

Gospodni - kucharka
uczciwa, pracowita, dobrze gotująca zna zaprawę poszukuje samodzielnej posady do wszystkiego naichetniej do samotnej osoby od 1. 5. z poleceniem. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 116

Młodsza
szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 109

Panienska
szuka posady od 15 maja, zna szycie, prasowanie, sztywne bielizny, pierwszorzędną obsługę, miejscowość obojetna. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 224

Posługi
poszukuje biura. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 042

Panienska
mająca dłuższe świadectwa poszukuje posady do niemowlat lub pokojowa z szyciem od zaraz. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 016

Poszukuję
posady do wszystkiego. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 154

Pracznka
zawodowa, czysta z dobrym poleceniem od państwa szuka prania. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 069

Posady
do dzieci poszukuje zaraz. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 067

Dziewczyna
z dobrym gotowaniem poszukuje posady najchętniej do Gdyni. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 706

Uczciwa
szuka posługi dopołudnia zaraz. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 678

Szukam
posady dla siostry z prowincji do wszystkiego. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 780

TEATRY

Poznań, czwartek, 15. 4.
TEATR POLSKI: Czwartek, 15. 4. „Gdzie diabeł nie może”. Piątek 16. 4. „Książę niezłomy”. Sobota, 17. 4. „Gdzie diabeł nie może”.
TEATR WIELKI: Czwartek, 15. 4. Teatr niezynny z powodu próby generalnej do op. „Czterech Gburów”. Piątek 16. 4. „Cyganeria”. Sobota, 17. 4. „Czterech Gburów”, premiera.

KINA

Poznań, czwartek, 15. 4.
APOLLO: „Ordynat Michorowski”.
CORSO: „Csibi”.
GLORIA: „Romeo i Julia”.
GWIAZDA: „Barbara Radziwiłłówna”.
OSWIATOWE: C. L.: „Kartazynka” oraz „Cztery strony świata”.
METROPOLIS: „Ordynat Michorowski”.
RENAISSANCE: „Tajny wywiad”.
SLONCE: „Madame Lenox”.
SWINKS: „Weź serce me”.
SWIT: „Ochłaf grozy”.
TECZA-Lazarz: „Pani Minister Tańczy”.
TECZA-Wilda: „Jedna z tysiąca”.
WILSONA: „Niewidzialny Proceń”.

17-
letnia prowincji poszukuje posady do lekkich prac domowych lub dzieci 15 kwietnia lub 1 maja. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 782

Posługaczka
poszukuje posługi, okolica Jezyc. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 793

Dziewczyna
czysta sumienna szuka posady wszystkiego. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 611

Szukam
posady do wszystkiego cośkolwiek z gotowaniem. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 568

Posługaczka
do wszystkiego na cały dzień od zaraz. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 365

Panna
na wskroś uczciwa, poszukuje posady jako uczennica w jakimkolwiek składzie. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 415

Pracznka
dobrymi poleceniami szuka prania. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 446

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 643

Dziewczyna
ze wsi, lat 22, poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 648

Służąca
z prowincji z gotowaniem, szyciem szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 527

Dziewczyna
gotowaniem, kochająca dzieci. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 504

Panienska
do dzieci umiejąca szyc, z dobrego domu, sumienna, uczciwa — świadectwem szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 730

Panna
poszukuje posługi lub jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 838

Posługi
dobrze polecona ewentualnie sprzątanie biura. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 839

b) Inni

Rutynowany
doświadczony księgowy - bilansista, były podatkowiec i kontroler księgowości szuka posady i prowadzi fachowo wszelką księgowość, sporządza bilanse oraz załatwia wszelkiego rodzaju sprawy podatkowe przy takim abonamencie. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 92 904

Ceramik
specjalista wyrobów cienkościennych i klinkierów poszukuje posady. Niegolewskich 18 — 1. zdg 92 520

Panienska
19 letnia, inteligentna, uprzejma miła, b. sumienna, zdolna bez przeszłości szuka posady od zaraz jako początkująca do składni i pomocy, do cukierni, biura — ewentl. do dzieci i t. p. (może być na prowincji). Oferty kierować do Kuriera Poznańskiego zdg 92 909

Uczeń
rzeźnicki 3 letnia praktyka prosi o dalszą naukę. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 954

Panienska
z prowincji praktyka piekarni-cukierni poszukuje posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 914

Ekspedientka
poszukuje posady, złoży kaucję. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 915

Panna
po 40, inteligentna, religijna, skromna, kochająca dzieci, znająca dobrze pielęgnację, masaż, gotowanie szuka posady lub zastępczyni pani domu od 1 maja. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 624

Nauczycielka
geografii i biologii z 3 letnią praktyką szuka posady z nowym rokiem szkolnym. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 92 449

Krawcowa
poszukuje posady wszelką pracę. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 876

Biuralistka
obeznana statystyka, ubezpieczalnia, bezrobociem, pisząca na maszynie szuka posady od 1. 7. 1937. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 875

Kasjerka
znajomością wszelkich prac biurowych, językiem polsko-niemieckim szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 872

Ekspedientka
w drogerii lub kolonialce poszukuje posady zaraz lub później. Dobre świadectwa. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 871

Krawcowa
szuka posady poza dom garderoba i bielizna 1,50 dziennie. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 93 074

Panienska
uczciwa, dłuższą praktyką kolonialce, poszukuje posady składzie i pomocy domowej. Helena Galasówna, Buk, Ratuszowa. Ng 40 505

Poszukuje
posady na wyjazd, pokojowej lub innej. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 085

Mistrz
kotlarski spawacz acylen zmieni posadę. Oferty z podaniem warunków Kurier Pozn. zdg 93 826

Administrator ziemski
starszy poszukuje stanowiska doradcy dojeżdżającego lub też stałej posady na miejscu. Doprowadzi gosp. tanio i szybko do wysokiego poziomu. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 194

100,—
kaucji mogę złożyć zaraz za stałą posadę. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 157

Woźnica
sumienny, znajomości w kolonialkach poszukuje posady na żądanie kaucja. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 499

Panna
zna krawieczyznę, prace domowa szuka posady u krawcowej lub krawca albo jakiej innej z szyciem. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 92 581

Absolwent
uniwersytetu przyjmie jakiegokolwiek zajęcie, złoży kaucję 1000 zł. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 92 513

Mężczyzna
wiek starszy uczciwa, sumienna poszukuje posady woźnego, inkasenta, magazyniera lub jakiegokolwiek pracy, kaucja, plac budowlany. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 421

Mężatka
sumienna, uczciwa, w krytycznym położeniu szuka jakiegokolwiek stałej posady lub jako przychodnia do gotowania. Świadectwa dobre. zdg 92 539

200,—
kaucji, złoże za otrzymanie jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 410

Panna
uczciwa, która pracuje w kiosku chętnie zmieni posadę. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 465

Korespondent
własna maszyna do pisania poszukuje zajęcia. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 92 803

Kto
przyjałby panienskę uczciwą, muzykalną, która chętnie pracowała w składzie kapeluszy damskich — piekarskim. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 772

Panienska
szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 813

Krawcowa
poszukuje pracy poza dom lub pracowni. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 797

400
złoty kaucji złoże za otrzymanie posady woźnego, inkasenta lub innej. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 720

Krawiec
damski szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 565

Robotnik
z prowincji poszukujący posady, magazyniera portiera, stróża nocnego, woźnego, kaucja 200 zł. — Oferty Oredownik, Poznań zdg 93 164

Panienska
szuka posady do dzieci, 3 letnia praktyka w ochronce lub jako pokojowa. Oferty Oredownik, Poznań zdg 92 894

Panienska
szuka posady do obsługi gości od 15. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 567

Panienska
młoda, inteligentna, przystojna, zamilowawca do bufetu, pragnie wyczerpieć się w pierwszorzędnej piekarni, cukierni, całkowite utrzymanie, zaraz lub później, najchętniej w Poznaniu. Zgłoszenia Agencja Kuriera Poznańskiego, Krotoszyn. ng 41 580

Inteligentna
panna sierota dobrymi referencjami przyjmie posadę do dzieci wzgl. wyreczytelki domu. Oferty Oredownik, Poznań zdg 92 933

27. WOLNE MIEJSCA

Monter elektryk - mistrz
potrzebny od zaraz. Zgłoszenia odpisami świadectw i żądanym wynagrodzeniem przyjmując Miejski Zakład Elektryczny, Kościarny zdg 92 782

Pomocnik
krawiecki małe sztuki może się zgłosić. Poznań, Wrocławska 3, m. 4 a. zdg 93 100

Zegarmistrzowski
pomocnik młodszy potrzebny od zaraz lub później. Zgłoszenia Bieliński, Trzemeszno, ul. św. Jana 19. zdg 92 955

Panienska
z kaucją bankowa 50 złotych potrzebna do kiosku. Grochowe Łaki 1, m. 18, Poznań. zdg 92 815

Szpital W. W. Świątych w Wieluniu ogłasza konkurs na natychmiastowe objęcie stanowiska

lekarza asystenta chir.-ginek.
w tut. szpitalu. Warunki przyjęcia, prawo praktyki w Państwie Polskim i kurs gazowy. Pensja 150,— zł bez potrąceń, utrzymanie i mieszkanie w szpitalu. dg 22 784

Francuzka
młodsza lub Polka nauczycielka, władająca językiem jak rodowita Francuzka, potrzebna do chłopca 8-letniego. Zgłoszenia z odpisem świadectw do „Par”, Poznań Al. Marcinkowskiego 11. — pod „15.660”. Pg 26 050-15 600a

Żelazniak
dzielny ekspedient z dokładną znajomością branży potrzebny zaraz do większego sklepu żelaza w Poznaniu. Wyczerpujące zgłoszenia z podaniem wymaganej pensji pod nr. zdg 92 492

Domokrążni
do sprzedaży towarów pierwszej potrzeby prowincja, rower, angażuje. Egzystencja zapewniona. — Poznań, Kwiatowa 5 — 2. zdg 92 844

Czeladnik
piekarski potrzebny, kaucja 100 zł. Klucza, Wysoka, Rynek 37. pow. Wyrzysk. zdg 93 093

Kucharz - ogrodnik
samotny potrzebny na maj. Zgłoszenia Oredownik, Poznań pod zdg 93 095

Czeladnik
szwajski potrzebny na pierwszorzędną damską pracę. Kraszewskiego 28. zdg 92 744

Apteka
szuka magistrza z praktyką, asystenta, język niemiecki, referencje i warunki przy wolnym utrzymaniu i pokoju. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 786

Urzędnika
korespondenta niemieckiego - polskiego ze znajomością księgowości, siły samodzielnej o pierwszorzędnym kwalifikacjach poszukuje poważne przedsiębiorstwo przemysłowo - handlowe na prowincji. Szczegółowe oferty wraz z odpisem świadectw do ekspedycji Kuriera Poznańskiego dg 22 785

Ucznia
odpowiednim wykształceniem dobrej rodziny poszukuje Drogeria Deutsch, Wronki. zdg 91 835

Bardzo
zdolny pomocnik krawiecki potrzebny od zaraz. Adres wskaze Oredownik, Poznań zdg 92 969

Uczeń
18 letni potrzebny od zaraz. Piekarnia, Poznań, Kraszewskiego 30. zdg 93 001

Ucznia
przyjmie Czesław Mikołajski, mistrz malarski, Poznań, Słowackiego 35. zdg 93 045

Stenotypistka
tylko rutynowana
poszukiwana. Oferty z odpisami świadectw pod nr „15.664” do „Par”, Al. Marcinkowskiego 11. Pg 26 048-15.664

Służąca
do wszystkiego zaraz. Kolejowa 48, m. 1. zdg 92 922

Gospoia
z dobrym gotowaniem i znajomością zapraw, która zajmie się również sprzątaniem pokoi, potrzebna od 1 maja, obecnie gospoia opuszcza dom po 12 latach. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 921

Potrzebny
chłopiec do posyłek z poleceniem A. Dzikowski, Stary Rynek 49. zdg 92 905

Pomocnik
krawiecki potrzebny zaraz, praca stała. Gallas, Rogoźno, Wiel. Poznańska 20. n 41 589

Panna
do szycia, może się zgłosić. Fr. Ratajczaka 11 a, m. 82, 5 wejście zdg 92 973

Uczeń
piekarski może się zgłosić. Bloch, Wronki, Rynek 16. zdg 92 841

Siodlarz - Rymarz
obeznany z fabrykacją artykułów sportowych na stałą posadę może się zgłosić. Dom Sportowy, św. Marcin 33. zdg 92 908

Fryzjerka
domowa. Zgłoszenia Górna Wład. 28, m. 11. zdg 92 935

EFELIS
PIĘGI
krem usuwa

R. Barcikowski S. A. Poznań

Sila pomocnicza
żeńską do oddziału siodlarsko-rymarskiego może się zgłosić. Dom Sportowy, Poznań, św. Marcin 33 zdg 92 907

Majster-
przewodnik do przetwórci sędziowej na Pomorzu zostanie zaangażowany. Wymagana dokładna znajomość przetwarzania surowca. Reflektuje się na osobę energiczną, rutynowaną, sumienną, posiadającą warunki kierowania licznym personelem technicznym. Oferty Kurier Pozn. zdg 92 757

4 samodzielnych
blawatników
poszukuje poważny Dom Towarowy Śl. Osoby do lat 35 niezogaci nadesła kompl. oferty z fotogr. do Kuriera Pozn. zdg 92 906

Zegarmistrz
na małe zegarki potrzebny w Poznaniu. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 012

Służąca
gotowaniem, praniem. Tietz, Półwiejska 2. zdg 92 981

Dziewczyna
potrzebna zaraz. Strzelecka 26, m. 1. zdg 92 977

Przychodnia
młodsza. Ratajczaka 11 a — 103. zdg 92 998

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych i dziecka potrzebna. Kaczorowa, Maleckiego 20. zdg 92 993

Lekarza - dentystki
do samodzielnego prowadzenia zakładu dentystycznego poszukuje od 1 maja br. Zgłoszenia kierować Zofia Piszczowa, Pleszew Poznańska 12. ng 41 593

Chłopca
do posyłek dobrym poleceniem poszukuje. „Start”, św. Marcin 45. zdg 93 073

Apteka
w mieście pow. poszukuje pomocnika (ce) z egzam. woj. Zgłoszenia z podaniem referencji i pensji do Kuriera Poznańskiego dg 22 790

Magisterka
do apteki potrzebna. Oferty Margonin. dg 22 788

Czysta
dziewczyna do prac domowych potrzebna. Ratajczaka 11 a, m. 73. zdg 93 105

Samodzielnia
ekspedientka rzeźnicka od zaraz. Marynarska 6. zdg 93 102

Magister
farmacji bez praktyki do apteki w Poznaniu, język niemiecki konieczny. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 168

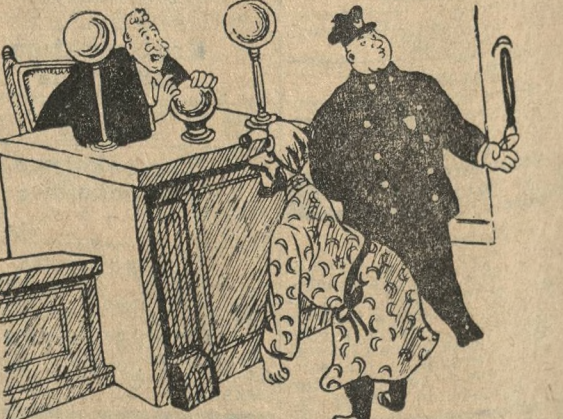
Kowal
szofer - monter potrzebny od zaraz na stałe. Oferty Kurier Pozn. zdg 93 207

Uczeń
piekarski zaraz. Zasada, Młynska 2. zdg 93 127

Samodzielnia
dłuższą praktyką na stałą pracę. S. Wezyk, Pl. Wolności 11, salon mód. zdg 93 054

Poszukujemy
pomocnicza z branży metalowej lub żelazniaka. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 93 047

Humor zagraniczny

Sędzia: — Twoja magiczna kula jest nadzwyczajna! Pokazuje miesiąc aresztu. (M) (Life, Nowy Jork).

Przedpłata na miesiąc kwiecień 1937 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.10, kwartalnie zł 12.30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5.00, w innych krajach zł 7.00—9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 35-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr., na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr., przed wiadomościami potocznymi 200 gr. wyżej. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22, a stróża do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45, większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia „najwyżej” 100 słów (tem 5 nagłówek), słowo nagłówek. (tuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstają wskutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.

P. K. O. Poznań nr. 200-149.